

WIADOMOŚCI UNIwersYTECKIE

MIESIĘCZNIK UNIwersYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ · NR 1(151) ♦ ROK 19 ♦ STYCZEŃ 2009

FOT. JERZY DURCZAK

PL ISSN 1233-216X

Od Redakcji Szanowni i mili Państwo,

Oddając do uważnej lektury kolejny numer naszego miesięcznika uniwersyteckiego spełniamy prośby wielu zainteresowanych i przekazujemy obszerny dodatek prawny – MONITOR UNIWERSYTECKI, w którym postaramy się na bieżąco prezentować podstawy prawne organizujące funkcjonowanie uczelni i naszą pracę. Polecamy uwadze naszych Czytelników tekst JM Rektora UMCS profesora Andrzeja Dąbrowskiego, informujący o podjętych działaniach związanych z funkcjonowaniem uczelni, jej sytuacją finansową, programem naprawczym w tym względzie.

Z satysfakcją informuję o powrocie rubryki „Uniwersyte ty świata” autorstwa dra Józefa Dudy, cieszącej się dużym zainteresowaniem Państwa.

Wszystkim, którzy mają kłopoty z dotarciem do „Wiado mości” przekazuję informację, że można nas czytać za po średnictwem Internetu – adres: www.wiadomosci.umcs.lublin.pl.

Życzę miłej lektury

Redaktor Naczelna

Drzwi Otwarte UMCS
6 marca 2009 roku
w budynku Rektoratu
w godzinach od 9.00 do 15.00
Zapraszamy!

Wydawca:

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
20-031 Lublin; pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5

Redakcja:

Elżbieta Mula-Pachol (redaktor naczelna), Maria Kopycińska-Lehun (sekretarz redakcji), Karolina Przesmycka (adiustacja techniczno-graficzna i skład), Jakub Jakubowski (sekretarz ds. graficznych), Maciej Przysucha (serwis foto)

Współpracują:

Iwona Adach, Marzena Bogusiak, Monika Gabryś, Łukasz Janicki, Jolanta Jarzyńska, Jakub Kosowski, Elżbieta Krzemińska, Elżbieta Kwiatkowska, Maria Młynarska, Monika Nowak, Marzena Rębisz, Małgorzata Samujło, Robert Wąsiewicz, Jerzy Żywicki

Adres redakcji:

20-031 Lublin; Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1607
tel. (081) 537 54 82
e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
<http://www.wiadomosci.umcs.lublin.pl>

Projekt i łamanie:

Jakub Jakubowski

Druk:

Rapida s.c., 20-306 Lublin; ul. Firlejowska 32

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania tekstów, w tym – ich skracania. Tekstów nie zamówionych redakcja nie zwraca.

Z DANIEM BLONDYNKI

W obiektach naszej uczelni, na kilku tablicach ogłoszeń zobaczyłam plakat-ogłoszenie reklamujące WAKACJE MARZEŃ. Wczytując się w jego treść zobaczyłam, iż według organizatorów wakacje marzeń to: work and travel. Natychmiast pomyślałam o swoich wymarzonych wakacjach. Travel tak! Ale work never.

SPROSTOWANIE AUTORA

W numerze 9 (150, grudniowym 2008r) „Wiadomości Uniwersyteckich” na stronie 19 został zamieszczony artykuł pt. „Sprawozdanie z X konferencji „Datowanie minerałów i skał” autorstwa Miłosza Hubera, w którym błędnie została podana informacja związana ze składem komitetu organizacyjnego konferencji. Organizatorem konferencji byli: prof. dr hab. Stanisław Hałas oraz dr Józef Adam Dąbek, dr Artur Wójtowicz, dr Jarosław Kusiak z Zakładu Spektrometrii Mas Instytutu Fizyki przy współpracy Instytutu Nauk o Ziemi UMCS, który reprezentowali: dr hab. Radosław Dobrowolski – wicedyrektor Instytutu Nauk o Ziemi, dr Miłosz Huber. Patronat nad konferencją objęli: prof. dr hab. Jerzy Żuk – prezes o/lubelskiego PTF, prof. dr hab. Wiesław Gruszecki – dyr. Instytutu Fizyki, prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk – dyr. Instytutu Nauk o Ziemi oraz dr Przemysław Mroczek – przewodniczący o/lubelskiego PTG.

Za błędne informacje podane w sprawozdaniu autor serdecznie przeprosza.

ZMIANY W GOSPODARCE FINANSOWEJ UNIWERSYTETU

Mieły cztery miesiące od objęcia przez nową ekipę rektorską funkcji kierowniczych w uniwersytecie. Od pierwszych dni września ubiegłego roku przystąpiliśmy do wdrażania programu opublikowanego w kwietniowych „Wiadomościach Uniwersyteckich”, a także prezentowanego w trakcie otwartej debaty wyborczej. Program ten zakładał także zmiany w kierowniczych organach administracji i są one realizowane. Wielokrotnie deklarowałem konieczność przeprowadzenia takich zmian w administracji i obsłudze uniwersytetu, by powstał sprawnie działający organizm, w ramach którego komórki i osoby zajmujące określone stanowiska będą miały ściśle określony zakres obowiązków, a zarazem odpowiedzialności. Uprawnienia muszą być sformalizowane w taki sposób, by w hierarchicznej strukturze organizacyjnej każdy wiedział komu i co może nakazać. Sformalizować należy także obieg informacji elektronicznej, pisemnej i ustnej, co przełoży się na efektywną drogę obiegu informacji. Należy wreszcie stworzyć lub dostosować do istniejącego prawa uchwały Senatu i zarządzenia rektora pochodzące z lat poprzedzających wejście w życie następujących uregulowań prawnych: *Prawo o szkolnictwie wyższym z 27 lipca 2005 r.* (zwane *Ustawą*), *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej, wraz z Rozporządzeniem zmieniającym z dnia 16 maja 2007 r., Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia*

2 listopada 2006 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy oraz ekwiwalentu pieniężnego za okres niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego nauczycieli akademickich, Ustawa o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 r. oraz Ustawa o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych z dnia 17 grudnia 2004 r., Statut UMCS z dnia 14 czerwca 2006 r.

Ze względu na trudną sytuację finansową uczelni zarządziłem blokadę etatów w grupie administracji i obsługi oraz pracowników inżynierjno-technicznych. Są to najprostsze metody oszczędzania, ale od takich właśnie musieliśmy rozpocząć. Należy pamiętać, że w roku 2007 tzw. dotacja dydaktyczna z budżetu państwa była o 2 mln zł niższa niż koszt wynagrodzeń wynikających ze stosunku pracy wraz z pochodnymi. Zdaję sobie sprawę z tego, że musimy nie tylko redukować koszty, ale też poszukiwać innych niż budżetowe źródeł finansowania. Niewątpliwie w UMCS istnieje problem przerostu zatrudnienia. Jednak jego rozwiązanie nastąpi – z bardzo nielicznymi i uzasadnionymi prawem przypadkami – bez zwolnień. W grupie nauczycieli akademickich nie będzie tworzenia nowych etatów, natomiast tzw. etaty „zamrożone” będą uruchamiane tylko w uzasadnionych okolicznościach.

Nasze działania doraźne objęły także bardzo istotną redukcję służbowych telefonów komórkowych (wkrótce także istotne ograniczenia będą dotyczyły telefonów stacjonar-

nych), całkowitą likwidację tzw. ryczałtów samochodowych, zamrożenie dodatkowych premii i dodatkowych wynagrodzeń. Rozpoczęliśmy też proces urealniania opłat z najmu. Jak wspomniałem tworzymy nowy regulamin organizacyjny uczelni, instrukcję kancelaryjną oraz instrukcję obiegu dokumentów finansowo-księgowych.

Pilną sprawą, którą należy przedyskutować w trakcie jednego z najbliższych posiedzeń Senatu jest problem dotyczący zasad zatrudniania, a nade wszystko wynagradzania nauczycieli akademickich, zasad wynikających z art. 118 ust. 1 Ustawy oraz art. 119 ust. 1. Z kolei zakres obowiązków i czas pracy nauczycieli akademickich określa art. 111 Ustawy. Inne ważne uregulowania zawarte są w art. 130 i 131 Ustawy. Zasady wynagradzania nauczycieli akademickich – pracowników uczelni publicznych określają art. 151 – 158 Prawa o szkolnictwie wyższym. Pamiętać musimy wreszcie, iż obowiązuje nas Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczące wynagradzania za godziny ponadwymiarowe, zawierające też wytyczne dotyczące wynagrodzenia dodatkowego. **Senat uniwersytetu powinien sformułować wnioski wynikające z obowiązującego stanu prawnego dla sytuacji istniejącej w UMCS – z uwzględnieniem uprawnień Senatu i Rektora.**

Rektor z mocy Ustawy odpowiada jednoosobowo za naruszenie w uczelni dyscypliny finansów publicznych. Jednoosobowa odpowiedzialność rektora za całość finansów uniwersytetu rodzi konieczność przydzielenia uprawnień i obowiązków w zakresie gospodarki finansowej i majątkowej właściwym współpracownikom – w tym prorektorom, dziekanom, kanclerzowi czy kustoszowi – stosownie do celów i zadań stojących przed uniwersytetem. W chwili obecnej weryfikowane są wszystkie tego typu upoważnienia, których rejestr prowadzony jest w Biurze Rektora. **Przyjęcie uprawnień i obowiązków przez pracownika musi być potwierdzone jego podpisem wraz z adnotacją, iż zapoznał się on z Ustawą o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Uprawnienia z mocy prawa mogą być w każdej chwili cofnięte.**

W najbliższym czasie uchylone zostanie Zarządzenie Rektora UMCS 17/2008 w sprawie zasad organizacji i zasad prowadzenia gospodarki finansowej, w szczególności zaś § 4 ust. 1, § 16 pkt. 2 – 4 oraz § 21 tego Zarządzenia. Nie tylko nie kreują one nowych zasad gospodarki finansowej, ale utrwalają ukształtowany przez ostatnie 16 lat sposób gospodarowania środkami uczelni. Budzi też wątpliwości ich zgodność z Ustawą, aktami wykonawczymi i Statutem UMCS – w szczególności w zakresie udzielonych tam upoważnień i zasad podziału środków, z których część należy do wyłącznej kompetencji Senatu, a część mieści się w kompetencjach rektora. Niektóre powyższe uwagi dotyczą nie tylko nauczycieli akademickich, ale też pozostałych pracowników uczelni, których obowiązywać będzie nowy regulamin premiowania, stanowiący uzupełnienie do Rozporządzenia o wynagradzaniu pracowników uczelni publicznych.

Szereg trafnych uwag dotyczących gospodarki finansowej uniwersytetu zawiera sprawozdanie audytu wewnętrznego

02/2006 zatytułowane „Tworzenie, wykonywanie i nadzór nad planem rzeczowo-finansowym” oraz raport 01/2007 zatytułowany „Nadzór nad bezosobowym funduszem płac”. Oba te raporty winny stanowić obowiązkową lekturę wszystkich, którzy z upoważnienia rektora decydują o finansach publicznych w naszym uniwersytecie oraz członków Senackiej Komisji Budżetowej. Identyczna uwaga dotyczy raportów kontroli wewnętrznej.

Uczelnia nasza od lat boryka się z określonymi problemami finansowymi. Budżety uniwersytetu, począwszy od 1993 r. – z wyjątkiem roku 1999, kiedy to ze sprzedaży gruntów UMCS zyskał 4 mln zł – zamykają się deficytem. Bardzo obszernie, wnikliwie i konstruktywnie problemy finansowe uczelni omówił w „Wiadomościach Uniwersyteckich” 2/2007 ówczesny Prorektor ds. Rozwoju UMCS – prof. dr hab. Jerzy Węclawski. W latach 2001–2006 UMCS poniósł skumulowaną stratę w wysokości ok. 42 mln zł, o którą pomniejszony został fundusz zasadniczy. Natomiast tzw. zadłużenie zewnętrzne i wewnętrzne oszacowane zostało na koniec 2006 r. na kwotę 30–40 mln zł. Profesor Węclawski pisze: „Przy takiej skali zadłużenia mamy problemy z utrzymaniem płynności, tzn. z pokrywaniem – przy obowiązujących terminach ustawowych czy wynikających z umów, jakie zawieramy z naszymi pracownikami – naszych zobowiązań”. W dalszej części wywiadu zatytułowanego „Kiedyś zacząć trzeba” czytamy: „Mamy problemy częściowe z regulowaniem zobowiązań publiczno-prawnych wobec ZUS czy fiskusa. Jest to sytuacja mocno dyskomfortowa, nie mówiąc o kosztach obsługi tego zadłużenia. [...] dlatego też, po objęciu funkcji w tej kadencji władz uczelni – opracowaliśmy program restrukturyzacji finansowej”. Wspomniany program zakładał, iż w ciągu trzech lat zostaną uzyskane oszczędności, które w roku 2008 zlikwidują straty. W świetle powyższych uwag pytanie o budżet uczelni jest w istocie pytaniem o jej przyszłość, bowiem od wyniku finansowego zależy działalność dwóch podstawowych obszarów naszego funkcjonowania, tj. dydaktyki i badań naukowych. „Senat UMCS uznaje za konieczne przeprowadzenie restrukturyzacji finansowej uczelni zmierzającej do ograniczenia deficytu, przywrócenia płynności oraz racjonalizacji kosztów działalności dydaktycznej i akceptuje propozycje przedsięwzięć przedstawionych przez Rektora” – Uchwała nr XXI – 10.3/06 Senatu UMCS w Lublinie z dnia 28 czerwca 2006 r.

Niestety, program naprawczy zakładający ograniczenie budżetu o ok. 18 mln zł w latach 2006 – 2008 nie został zrealizowany. Planu nie wcielono w życie, nie wdrożono regulacji normatywnych i zarządzeń wykonawczych. Dalsze narastanie zadłużenia i kontynuacja dotychczasowej polityki finansowej niosły poważne zagrożenie dla właściwego funkcjonowania UMCS.

Mam nadzieję, iż działania podjęte przez nową ekipę pozwolą w ciągu 2 – 3 lat odzyskać pełną płynność finansową. Rozpoczęliśmy wdrażanie programu naprawczego. Zdiagnozowana i przedstawiona w trakcie listopadowego posiedzenia Senatu sytuacja finansowa pozwoliła już w grudniu 2008 roku zaproponować zmiany w gospodarce finansowej

i w procedurze budżetowej uniwersytetu. Poprawa sytuacji finansowej uczelni wymaga m.in.:

1. Stworzenia 3-letniego planu strategicznego, uwzględniającego wdrożenie zdefiniowanych inicjatyw naprawczych i w konsekwencji wypracowanie dodatniego wyniku finansowego.
2. Opracowania i wdrożenia zmian mechanizmu gospodarki finansowej UMCS.
3. Przygotowania – w oparciu o nową procedurę i plany rzeczowo-finansowe poszczególnych jednostek – budżetu na rok 2009 i konsekwentne wdrażanie go w życie, przy przestrzeganiu pełnej dyscypliny budżetowej. Plan rzeczowo-finansowy na rok 2009 nie zakłada deficytu.

W celu realizacji zamierzeń został powołany zespół wdrożeniowy, a zmiany dotyczące funkcjonowania uczelni w obszarze finansowym będą ściśle monitorowane. Zmiany wprowadzane w gospodarce finansowej oraz w konstrukcji budżetu mają na celu m.in. pokazanie prawdziwego obrazu całości przychodów wypracowanych przez daną jednostkę organizacyjną i pełnych kosztów, nie tylko bezpośrednich wykazywanych w obecnych planach rzeczowo-finansowych, ale też pośrednich, związanych z obsługą działalności dydaktycznej. Świadomość ponoszonych kosztów realnych przez poszczególne jednostki spowoduje podjęcie przez ich kierowników działań prooszczędnościowych wspierających inicjatywy władz uczelni.

Jak wspomniałem, obok redukcji kosztów, szukamy też dodatkowych źródeł dochodów – zarówno w obszarze badań, jak i w innych sferach działalności uniwersytetu. Przygotowany jest nowy regulamin Wydawnictwa UMCS, które nadal pełniąc swoją statutową misję, powinno ograniczyć koszty związane z procesem wydawniczym.

Pamiętajmy, że przychodzi nam działać i reformować gospodarkę finansową w trudnych warunkach zewnętrznych. Reformom nie sprzyja bowiem ani niż demograficzny (w 2002 roku mieliśmy 17 256 studentów studiów niestacjonarnych, a w 2007 roku tylko 11 340 tych studentów), ani kryzys finansów publicznych. Inne uczelnie w ogromnej większości zreformowały się w latach 90. ubiegłego wieku. Z drugiej strony zagrożenia zewnętrzne mogą – paradoksalnie – uświadomić nam wszystkim pilną konieczność wprowadzenia zmian i ścisłego przestrzegania dyscypliny finansowej.

Jak wspomniałem, oszczędzając niemal w każdej sferze działalności uczelni, poszukujemy też nowych zewnętrznych źródeł finansowania. Liczę na zaangażowanie całej naszej społeczności w proces wprowadzanych zmian, zachęcam wszystkich do starania się o granty na badania naukowe, o fundusze europejskie i inne, które można pozyskać w samorządach różnego szczebla. Tylko takie wspólne działania pozwolą nam osiągnąć zamierzony cel, czego Państwu i sobie życzę.

PROF. DR HAB. ANDRZEJ DĄBROWSKI
REKTOR UMCS

Gość w Instytucie Anglistyki

Dnia 1 grudnia 2008 r. w Instytucie Anglistyki UMCS, na zaproszenie Zakładu Literatury Angielskiej, gościła prof. Fátima Vieira z Uniwersytetu w Porto w Portugalii, przewodnicząca Utopian Studies Society.

Profesor F. Vieira wygłosiła wykład pt. *Cyberutopias* (*Cyberutopie*), w którym uczestniczyli pracownicy i studenci Instytutu Anglistyki UMCS. W pierwszej części wykładu Profesor przedstawiła tendencje rozwoju współczesnej literatury utopijnej, antyutopijnej i dystopijnej w nawiązaniu do tradycji historycznoliterackich (utopia jako gatunek), ze szczególnym uwzględnieniem tekstów powstających współcześnie w krajach nieanglojęzycznych.

Druga część wykładu poświęcona była utopijnym krajom wymyślonym przez internautów, istniejącym wyłącznie w rzeczywistości wirtualnej (tytułowym cyberutopiom). Profesor Vieira skupiła się tutaj nie tylko na przedstawieniach społeczeństwa idealnego w Internecie (struktura, cele), ale także na funkcji edukacyjnej tychże i możliwości ich wykorzystania w pracy dydaktycznej.

Na koniec przedstawiła projekt cyberutopii (Eurotopia 3000), nad którą pracuje ona sama wraz z zespołem naukowców i studentów z Uniwersytetu w Porto oraz współpracownikami z innych krajów europejskich.

Jubileusz doktora Stanisława Wiśniewskiego

W listopadzie pracownicy Zakładu Historii Powszechnej XIX wieku uroczystie obchodzili jubileusz 70-lecia urodzin i 45-lecia pracy naukowej doktora Stanisława Wiśniewskiego. Spotkanie odbyło się w kameralnym gronie współpracowników i przyjaciół szanownego Jubilata. Wspólne lata studiów, pracy i przyjaźni, liczne anegdoty związane z „drogim Stasiem” wspominali profesorowie **M. Willaume**, **W. Śladkowski**, **A. Koprukowniak** i **J. Lewandowski**. Okolicznościowy adres przesłał na ręce Jubilata dziekan Wydziału Humanistycznego **prof. H. Gmiterek**. Doktor Wiśniewski jest bowiem nie tylko wspaniałym historykiem, badaczem, erudytą ale przede wszystkim życzliwym współpracownikiem i studentom człowiekiem, obdarzonym cudownym poczuciem humoru. Sto lat Panie Doktorze i nieustających sukcesów.

JOANNA ZŁOTKIEWICZ-KŁĘBUKOWSKA

Krzyże i kapliczki przydrożne jako znaki kulturowej, społecznej i religijnej pamięci

W dniach 17-18 listopada 2008 Zakład Kultury Polskiej Instytutu Kulturoznawstwa UMCS zorganizował ogólnopolską konferencję naukową *Krzyże i kapliczki przydrożne jako znaki kulturowej, społecznej i religijnej pamięci*.

Celem konferencji była wspólna refleksja i dyskusja nad rolą tzw. małej architektury sakralnej we współczesnym społeczeństwie oraz ukazanie ich znakowego charakteru. Konferencja była próbą ukazania krzyży i kapliczek w aspekcie krajobrazowym, kulturowym, historycznym oraz sakralnym. Spotkanie miało charakter interdyscyplinarny. Wzięli w nim udział zainteresowani tą problematyką kulturoznawcy, antropologowie, etnologowie, folklorysty oraz przedstawiciele innych dyscyplin humanistycznych z różnych ośrodków naukowych: Cieszyna, Warszawy, Krakowa, Wrocławia i Opola. W lubelskim spotkaniu poświęconym znakowemu charakterowi krzyży i kapliczek przydrożnych wzięli też udział muzealnicy z Muzeum Etnograficznego im. S. Udzieli w Krakowie oraz Białostockiego Muzeum Wsi oraz przedstawiciele Ośrodka Brama Grodzka – Teatr NN.

Miłym akcentem konferencji były też uczniowskie prezentacje dokumentacji wiedzy na temat historii krzyży i kapliczek przydrożnych z miejsca swojego zamieszkania. Wyniki tych eksploracji dokonywanych pod okiem nauczycieli – mgr Anny Krzyżanowskiej, mgr Doroty Kędzierskiej zaprezentowali uczniowie Gimnazjum w Pliszczynie oraz uczniowie z Gimnazjum w Jastkowie, pracujący pod opieką mgr Joanny Jodłowskiej.

W ciągu dwóch konferencyjnych dni wygłoszono 25 referatów, które zostały zaprezentowane w kilku blokach tematycznych. Lubelskie spotkanie otwierały referaty prezentujące typologie przydrożnych krzyży i kapliczek (prof.

Zabytkowa kapliczka w Konstantynowie Kolonii w województwie lubelskim

dr hab. Zygmunt Kłodnicki), motywacje stawiania tych form małej architektury sakralnej (dr hab. Jan Adamowski prof. nadzw.), a dawne i współczesne ich funkcje przedstawiła dr Kinga Czerwińska. Przedmiotem analizy stało się też, mające charakter symboliczny, formalne otoczenie krzyży i kapliczek przydrożnych (J. Paczos), z kolei religijny krajobraz kulturowy obszarów zróżnicowanych wyznaniowo i etnicznie ukazał referat dr Małgorzaty Michalskiej.

Podsumowaniem etnograficznych rozważań nad miejscem krakowskich krzyży i kapliczek przydrożnych był referat mgr. Piotra Worytkiewicza.

Obraz krzyży i kapliczek przydrożnych w tekstach potocznych i ludowych zaprezentowały dr Anna Piechnik (*Miejsce kapliczek przydrożnych i krzyży w kulturze wiejskiej (na podstawie ustnych przekazów gwarowych)*) i dr Katarzyna Smyk (*„Przy polnych drogach krzyże widnieją jak ważki”*). Motyw krzyża i kapliczki w poezji chłopskiej).

Krzyże i kapliczki przydrożne to również miejsca sprawowania kultu, np. w sta-

rożytnym Rzymie (wystąpienie dr. Pawła Madejskiego). Obiekty małej architektury sakralnej określane też były jako *pomniki pamięci* (dr Agnieszka Pieńczak), jako „akty wiary” (dr Artur Gawel), *znaki pamięci i religijności* (mgr Katarzyna Godek), jako *miejsca „odwieczne”* (Marta Jechna i Aleksander Čirlić).

W ramach konferencji przedstawiono również wybrane formy tego typu obiektów: kapliczki-dzwonnice (mgr Janina Rożałowska), kapliczki z wizerunkiem Matki Bożej (mgr Małgorzata Oleszkiewicz), praskie kapliczki podwórkowe (Joanna Kalicka).

Ostatni w kolejności blok referatów dotyczył kapliczek i krzyży przydrożnych na Lubelszczyźnie. Przedmiotem analizy było znaczenie lubelskich kapliczek w krajobrazie kulturowym miasta (mgr Joanna Zętar), a także współczesne formy kapliczek i krzyży przydrożnych (mgr Mariola Tymochowicz). Religijne i kulturowe aspekty funkcjonowania przydrożnych krzyży i kapliczek analizowała mgr Ewa Rydzewska (na przykładzie Roztocza południowego) oraz mgr Jolanta Pawlak (*Świat świątków i wspomnień – kapliczki i krzyże świadkami dziejów ziemi chełmskiej*), mgr Joanna Jodłowska (*Kapliczki i krzyże w gminie Jastków jako „świadkowie zdarzeń”*), Justyna Kucharszak (*Krzyże i kapliczki Łukowa i okolic jako świadkowie lokalnych wydarzeń*) oraz mgr Agnieszka Kościuk (*Pograniczna kapliczka Matki Boskiej w Korczminie*).

Spotkanie zorganizowane przez Zakład Kultury Polskiej pokazało różne aspekty funkcjonowania krzyży i kapliczek przydrożnych i ich wielorakie związki z historią i współczesnością społeczności lokalnych. Referaty ukazywały różnorodność małych form architektury sakralnej, także w jej relacjach do typów pobożności.

Planowana jest specjalna publikacja dokumentująca dorobek konferencji.

MARTA WÓJCICKA

GRATULUJEMY

Profesor Andrzej Kokowski laureatem nagrody „Popularyzator Nauki 2008”

PROFESOR ANDRZEJ KOKOWSKI – dyrektor Instytutu Archeologii UMCS, został laureatem tegorocznej, czwartej już, edycji konkursu *Popularyzator Nauki*, organizowanego przez serwis „Nauka w Polsce”, który jest wydawany przez Polską Agencję Prasową we współpracy z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Oprócz Profesora, spośród 29 zgłoszonych kandydatów, w kategorii *Naukowiec*. Instytucja naukowa nagrodzono również Profesora Wojciecha Nawrocika z Instytutu Fizyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Instytut Oceanografii Polskiej Akademii Nauk w Sopocie.

Konkurs ma na celu promowanie osób i instytucji, które doceniając rolę nauki we współczesnym świecie i jej wagę dla przyszłości, jednocześnie chcą tak pokazywać i przybliżać jej osiągnięcia, aby uczynić skomplikowane problemy i zagadnienia przystępnymi i ciekawymi dla społeczeństwa. Jury konkursu podkreśliło, że popularyzacja nauki jest coraz lepiej rozumiana w Polsce, zarówno przez ludzi i instytucje nauki, jak i jej odbiorców, czyli społeczeństwo, do którego jest skierowana oraz media.

Organizatorzy konkursu docenili zaangażowanie prof. Kokowskiego w promocję wiedzy historycznej, widoczne w niezwyklej wprost liczbie artykułów popularyzatorskich i publicystycznych, opublikowanych przez laureata, konsekwentnej prezentacji osiągnięć naukowych w postaci wystaw i przystępnych wydawnictw oraz w przekazach informacyjnych przygotowanych dla prasy, radia i telewizji, także w postaci wywia-

dów. Istotne znaczenie ma wielokrotne uczestnictwo w programach radiowo-telewizyjnych dla dzieci i młodzieży, reportażach oraz filmach dokumentalnych, polskich i zagranicznych.

Szczególnym efektem działalności popularyzatorskiej profesora Kokowskiego w dziedzinie archeologii, jest nadzwyczajna wprost promocja naszego regionu, a zwłaszcza „małej ojczyzny”, jaką dla Profesora stała się ziemia hrubieszowska. Dzięki działaniom Profesora, archeologia stała się niecodziennym, niemniej niezmiernie skutecznym narzędziem polityki regionalnej miejscowych władz. Inspiruje lokalne, amatorskie projekty archeologiczne, konkursy, sprzyja promocji ochrony dziedzictwa kulturowego, jest widoczna w publikacjach, przyciąga turystów. Odkrycia i wykopaliska są powodem do dumy, zachętą do studiowania, kreują nowe postawy wobec tradycji. Jednym słowem, dzięki staraniom i wysiłkowi profesora Kokowskiego, osiągnięcia naukowe, a szczególnie archeologia i jej odkrycia są stale obecne w świadomości mieszkańców regionu. To niewątpliwie znamienne powody osiągnięcia prestiżowego miana *Popularyzator Nauki*.

Działalność naukowa i popularyzatorska profesora Andrzeja Kokowskiego nieustannie wzajemnie się przenikają, wywołując niezwyklej oddźwięk społeczny. Jednym z projektów sumujących wkrótce obie sfery zainteresowań Profesora będzie przygotowywany przez niego *Słownik archeologii Lubelszczyzny*, przystępnie opracowany, wyczerpujący, promujący region i dostępny dla każdego.

(UK)

Nowa książka o historii mówionej

Zbiór *Historia mówiona w świetle etnolingwistyki*, który ukazał się w pierwszych dniach grudnia 2008 roku, jest jednym z nielicznych w Polsce opracowań metodologicznych historii mówionej. Zawiera materiały z konferencji, która odbyła się w naszej uczelni w dniach od 8 do 9 maja 2006 r., zorganizowanej przez Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów UMCS. Książka zawiera jedenaście recenzowanych artykułów, które traktują o wartościach słowa mówionego (tekst napisał Jerzy Bartmiński) oraz pożytkach płynących z rozmowy (Sebastian Wasiuta), dziejach *oral history* jako metody (Małgorzata Sobczyk), lubelskich inicjatywach związanych z historią mówioną (Tomasz Czajkowski, Czesława Borowik, Agnieszka Jankowska), możliwościach systematyki zbiorów nagrań (Agata Bielak), zawierają także analizy materiałowe: funkcjonowania kategorii *swoj/obcy* (Anna Niderla) i punktu widzenia (Katarzyna Prorok) w wybranych relacjach dotyczących wprowadzenia stanu wojennego w Lublinie, a także manipulacji w dyskursie politycznym (Katarzyna Klauzinska). W tomie opublikowano także pracę Mariusza Polowego, jedną z dwu zwycięskich w konkursie *Moja rodzina na zakrętach historii*, zorganizowanym w 2006 roku przez Polskie Radio Lublin i „Rzeczpospolitą”.

SEBASTIAN WASIUTA

Historia mówiona w świetle etnolingwistyki, red. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Sebastian Wasiuta, Polihymnia, Lublin 2008, ss. 135

HISTORIA MÓWIONA
W ŚWIELE
ETNOLINGWISTYKI

Porozumienie o współpracy

Wydziału Ekonomicznego UMCS
i College of Business Tatung Univeristy, Tajpej, Tajwan

W dniach od 18 do 19 grudnia 2008 roku na zaproszenie Dziekana Wydziału Ekonomicznego UMCS prof. Jerzego Węclawskiego przebywali w Lublinie prof. Huei-huang Chen, dziekan College of Business oraz prof. Peter Tzeng, dyrektor Centrum Studiów Strategicznych i Przemysłowych (CSIS) w Instytucie Zarządzania Informacją Uniwersytetu TATUNG w Tajpej na Tajwanie. Celem wizyty było sformalizowanie i poszerzenie współpracy pomiędzy Wydziałem Ekonomicznym i Uniwersytetem Tatung, zapoczątkowanej w 2005 roku przez Pracownię Zastosowań Technik Informatycznych Wydziału Ekonomicznego.

Uniwersytet Tatung jest jednym z czterdziestu uniwersytetów zlokalizowanych w 5-milionowej stolicy Tajwanu – Tajpej. Został założony pod pierwotną nazwą Tatung Institute of Technology w 1956 roku i początkowo oferował dwuletni cykl nauczania na poziomie zawodowym. W 1963 roku uruchomione zostały studia licencjackie, a w 1976 roku studia stanowiące odpowiednik polskich 5-letnich jednolitych studiów magisterskich. Od 1982 roku prowadzone są tu studia doktoranckie. Nazwa Tatung University (TTU) została przyjęta w 1999 roku. Obecnie TTU składa się z 3 szkół wyższych, tj. Kolegium Nauk Technicznych,

Kolegium Inżynierii Elektronicznej i Informatycznej oraz Kolegium Zarządzania i Projektowania. W ich skład wchodzi 10 wydziałów, oferujących 12 programów magisterskich i 11 programów doktorskich. Łącznie w TTU studiuje ok. 4 200 studentów.

Współpraca Wydziału Ekonomicznego UMCS z TTU została nieformalnie rozpoczęta w 2005 roku w trakcie pobytu na konferencji IACIS Pacific 2005 Conference (Tajpej) dr. Zbigniewa Pastuszaka z Pracowni Zastosowań Technik Informatycznych. Jej efektem był cykliczny udział pracowników obu jednostek w organizacji kolejnych konferencji naukowych (m.in. w Słowenii, w 2007 roku i w Barcelonie). W trakcie konferencji w Barcelonie (25-30 listopada 2008 r.), w której udział wzięła grupa 6 pracowników Wydziału Ekonomicznego, w tym Prodziekan ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej, prof. Agnieszka Sitko-Lutek, podjęto decyzję o sformalizowaniu współpracy. W ciągu 10 dni zorganizowano przyjazd gości do Lublina i podpisano porozumienie o współpracy.

Porozumienie przewiduje wymianę studentów i pracowników naukowych obu jednostek, współpracę przy opracowywaniu artykułów naukowych i materiałów dydaktycznych oraz publikacji związanych ze wspólną realizacją badań. UMCS i TTU deklarują ponadto organizację wspólnych seminariów i konferencji naukowych oraz

Prof. Huei-huang Chen (z lewej) i prof. Peter Tzeng w budynku Rektoratu UMCS

ukierunkowanie współpracy na potrzeby instytucji biznesowych i przedsiębiorstw Lubelszczyzny.

Jednym z pierwszych działań, omówionych w trakcie spotkania, które odbyło się bezpośrednio po podpisaniu porozumienia, będzie organizacja wspólnej polsko-tajwańskiej konferencji naukowej. Realizacja konferencji przebiegać będzie dwuetapowo. Jej pierwszy etap odbędzie się w Tajpej, najprawdopodobniej w maju 2009 roku, zaś etap drugi zostanie zrealizowany w Lublinie, we wrześniu 2009. W obu edycjach konferencji planowane są trzy panele tematyczne, skierowane do środowiska uczelnianego, biznesowego oraz instytucji administracyjnych, samorządowych i innych instytucji z tzw. otoczenia biznesu. Celem konferencji będzie konsolidacja działań podejmowanych przez partnerów w procesach kształcenia, w procesach biznesowych oraz w procesach inwestycyjnych. Planowanym efektem realizacji konferencji będzie nawiązanie i rozwój stosunków gospodarczych Lubelszczyzny i regionu Tajpej.

Pomimo bardzo krótkiego pobytu Gości w Lublinie, mieli oni okazję zapoznać się z bogatą historią naszego miasta, jego środowiskiem naukowym i kulturalnym. W programie wizyty było m.in.: zwiedzanie Starego Miasta, Muzeum na Zamku, degustacja regionalnych potraw oraz udział w koncercie Orkiestry Koncertowej Wojska Polskiego, uświetniającym obchody 35-lecia Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS.

ZBIGNIEW PASTUSZAK

FOT. BEATA KASPEROWICZ-STĄŻKA

Spotkanie przedświąteczne w Instytucie Germanistyki

17 grudnia 2008 roku w Instytucie Germanistyki UMCS odbyło się spotkanie opłatkowe z udziałem pracowników i studentów. Szczególną atrakcją było krótkie przedstawienie oparte na słynnym opowiadaniu Karola Dickensa *Opowieść wigilijna*, zrealizowane przez studentów filologii niemieckiej działających w Kole Naukowym Germanistów UMCS. Było to już drugie tego typu przedstawienie wystawione przez studentów Koła Naukowego Germanistów, po ubiegłorocznych jasełkach. Reaktywowane przez studentów

przed dwoma laty Koło prowadzone jest przez dr Beatę Kasperowicz-Stążkę. Koło Naukowe organizowało już warsztaty translacyjne, wieczór poezji i pokaz filmów niemieckich. Po gorąco oklaskiwanym spektaklu odbyła się loteria fantowa, z której dochód przeznaczony został dla jednej ze studentek znajdującej się w trudnej sytuacji osobistej i finansowej. Na aktorów i publiczność czekał też drobny świąteczny poczęstunek – typowe bożonarodzeniowe słodkości.

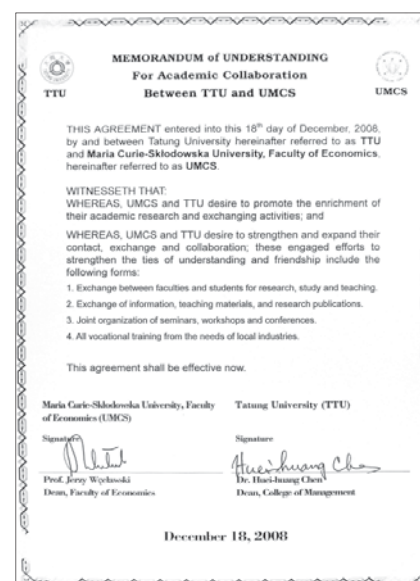
ANNA PASTUSZKA

FOT. BEATA KASPEROWICZ-STĄŻKA

Prof. Jerzy Węclawski, Dziekan Wydziału Ekonomicznego UMCS i prof. Huei-huang Chen, Dziekan College of Business TTU składają podpisy pod porozumieniem o współpracy

Tekst podpisanego porozumienia

Uniwersytet świątynią wiedzy

O najnowszej książce Jerzego Starnawskiego*

Pod takim tytułem, staraniem Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi, została wydana książka wybitnego polskiego humanisty profesora Jerzego Starnawskiego. Stanowi ona zbiór wcześniejszych ośmiu artykułów i rozpraw drukowanych w naukowych czasopismach filologicznych, takich jak „Filomata”; „Symbolae Philologorum Posnaniensium Graece et Latinae; Litteraria”; „Studia Classica et Neolatina”; „Pamiętnik Literacki”, a także w wydawnictwach zwartych.

Nie sposób, ze względów objętościowych, inaczej ogarnąć choćby w najbardziej skrótowej formie treści dzieła jak tylko poprzez wymienienie tytułów poszczególnych rozdziałów. Są one następujące: *O uniwersytecie średniowiecznym i jego dziedzictwie; O granicach wolności; O godności i znaczeniu pracowników naukowych; O dobrych i złych tradycjach uniwersyteckich; Zmienność w czasie pracy filologa klasycznego w Polsce; O życiu naukowym w królestwie Polskim na przełomie XIX i XX wieku; Rzut na ostatnie sto lat badań historycznoliterackich w Polsce oraz O kilku profesorach, z którymi wypadło mi obcować.*

Autor wyprowadza egzystencję uniwersytetów z ducha średniowiecza, które wiele przejęło z tradycji antycznej. Wskazując na znaczenie słowa uniwersytet stwierdza, iż oznacza ono powszechność, przez którą rozumie się powszechność nauczycieli i studentów (*iniversitas magistrorum et scholarum*) oraz powszechność umiejętności i nauk (*universitas scientiarum, universitas studiorum*). Podaje przy tym informację, że wyższe uczelnie w średniowieczu określane były również greckimi pojęciami *akadem*

demia i *gimnazjum*. Uniwersytetom oraz Akademiom przysługiwało pojęcie Matki Żywicielki (*Alma Mater*), co oznaczało nade wszystko karmienie studentów nauką, ale nie tylko, gdyż władze troszczyły się ponadto o ich warunki materialne, o czym świadczą różne bursy oraz systemy świadczeń stypendialnych, biorące początek od pojedynczych fundacji, by w czasach późniejszych mógł się ukształtować państwowy system stypendialny.

System średniowieczny wpłynął na wykształcenie się w strukturze uniwersyteckiej stopni naukowych bakałarza i doktora, a także wydziałów. W strukturze uniwersyteckiej ważną rolę odgrywał Wydział Sztuk Wyzwolonych (*artes liberales*), który był wstępnym do studiowania na innych wydziałach. Inne wydziały to lekarski, prawa kościelnego i świeckiego oraz teologiczny. Z upływem czasu wydział sztuk wyzwolonych przekształcił się w wydział filozoficzny obejmujący wszystkie nauki matematyczno-przyrodnicze i humanistyczne. Wykłady z artium otwierały przestrzeń dla nowych dyscyplin naukowych. Tak więc w Akademii Krakowskiej w czwartej

dekadzie XV wieku Jan z Dąbrowki prowadząc wykłady z retoryki, zaczął poszukiwać przykładów w *Kronice* Wincentego Kadłubka, przez co torował drogę do studiów historycznych. Jego uczniowie przepisując komentarze swego mistrza do *Kroniki* Kadłubka, których zachowało się do chwili obecnej około 30, poprzez swoje nauczanie przyczyniali się do rozprzestrzeniania znajomości historii Polski.

Omawiając zagadnienie wolności uniwersyteckiej, autor szczególnie eksponuje prerogatywę swobody prowadzenia wykładów przez profesorów. Jej korzenie dostrzega w źródłosłowie pojęcia profesor pochodzącego od łacińskiego słowa *profiteor* – wyznaję. Nie do pomyślenia było, by profesor wykladał studentom problematykę sobie nieznaną, a tym bardziej, by prowadząc zajęcia, głosił poglądy niezgodne ze swoimi przekonaniami. Sprawiało to, iż uniwersytety były sumieniem zarówno wobec moźnych, jak i różnych instytucji. W trosce o wysoki poziom nauczania rektorzy starali się zatrudniać specjalistów o różnym obliczu ideowym. Na przykład pierwszy rektor Uniwersytetu Lubelskiego (później Katolickiego) **Idzi Radziszewski** nie wahał się przyjąć wybitnego językoznawcy **Jana Baudouina de Courtenay**, którego poglądy daleko odbiegały od katolicyzmu. Temu budującemu przykładowi autor przeciwstawia negatywne fakty usuwania z uniwersytetów profesorów ze względów ideologicznych w czasach Jędrzejowiczowskich, jak i w okresie PRL-u.

Ciągłość tradycji naukowo-dydaktycznych uniwersytetu zapewniała struktura katedr i obsadzanie wakanów profesorów na drodze konkursu przy doborze na stanowisko spośród najlepszych kandydatów ze znaczącym dorobkiem naukowym, niekiedy bez habilitacji, a nawet doktoratu. Powodowało to pomijanie czekających na katedrę od lat zasłużonych dla dydaktyki docentów. Praktyka pokazywała, że ten wybór był trafny. Zdarzało się, że dla wybitnego uczonego tworzone katedrę na uniwersytecie. Przepustką do pracy na uniwersytecie mógł być tylko dorobek naukowy kandydata. Autor pisze na temat niezbędnych wymagań, jakie należy stawiać rozprawom magisterskim, doktorskim i habilitacyjnym.

Pisząc o dobrych tradycjach uniwersyteckich, Starnawski zwraca uwagę na konieczność podporządkowania kierownikowi katedry bądź dyrektorowi instytutu jedynie pomocniczych pracowników naukowych. Natomiast pracownicy samodzielni: profesorowie, docenci i doktorzy habilitowani powinni być traktowani jako koledzy przełożonego. Z kolei przy relacjach między pracownikami naukowymi i studentami winna być serdeczna atmosfera współpracy, czego wzorem jest zachęta kierowana w 1948 do immatrykulowanych studentów przez dziekana jednego z wydziałów UJ, aby jak najwięcej współpracowali ze swoimi profesorami, ale za to jak najmniej z władzami uczelni.

Nie akceptując globalizacji, Starnawski wypowiada się za pluralizmem nauki, czego wyrazem powinny być publikacje wyników badań w różnych językach. Przytacza tu swoje relacje z dziekanem Uniwersytetu Fryburskiego, którego podczas pobytu w tym uniwersytecie zapytawszy, w jakim języku może z nim prowadzić konwersację, usłyszał zaskakującą odpowiedź, że w łamanej polszczyźnie, gdyż ten profesor chcąc studiować w Krakowie u profesora Romana Ingardena zmuszony był nauczyć się języka polskiego. Dla badacza, a zwłaszcza humanisty, ważną rolę odgrywa znajomość języków obcych, wśród nich również łaciny. Autor nie widzi uniwersytetu jako zakładu pracy, ale jako społeczność dążącą do poszukiwania prawdy. Dał temu wyraz w tytule swojej książki, co oznacza, że uniwersytet jest świątynią wiedzy dla wykładowców i studentów, podobnie jak dla wybitnego aktora Ludwika Solskiego teatr był świątynią sztuki.

Recenzowana książka zawiera również refleksje poświęcone zagadnieniom rozwoju nauki, jej historii na ziemiach polskich w okresie zaborów, podaje wiele przykładów z przeszłości, a także zawiera diagnozy poświęcone przyszłości nauk humanistycznych.

ANTONI KRAWCZYK

* Jerzy Starnawski,
Uniwersytet świątynią wiedzy,
Łódź 2007, s 90, 1 nb

Wizyta profesora Hartmuta Eggerta w Lublinie

W dniach od 1 do 12 grudnia Instytut Germanistyki UMCS gościł profesora Hartmuta Eggerta z Freie Universität w Berlinie, który już od kilkunastu lat ściśle współpracuje z naszą germanistyką. Za swoje zasługi w dziedzinie współpracy obu uczelni, w szczególności dla rozwoju naukowego Instytutu Germanistyki, profesor Eggert otrzymał w roku 2003 tytuł profesora honorowego UMCS. Był on współorganizatorem kilku konferencji międzynarodowych z udziałem literaturoznawców z UMCS, KUL i Freie Universität oraz współredaktorem tomów konferencyjnych.

Profesor gościł w Lublinie z cyklem wykładów dotyczących literatury niemieckiej, adresowanych głównie do studentów filologii germańskiej. W zajmujący sposób przedstawił niektóre powieści z kanonu literatury niemieckojęzycznej, jak *Effi Briest* Theodora Fontane, *Na Zachodzie bez zmian* Ericha Marii Remarque czy *Pachnidło* Patricka Süskinda.

Profesor Eggert jest wybitnym znawcą nowożytnej literatury niemieckojęzycznej ze szczególnym uwzględnieniem kultury czytelniczej i socjalizacji literackiej. Emerytowany obecnie profesor FU jest nadal aktywny zawodowo i prowadzi wykłady gościnne nawet w odległych zakątkach kuli ziemskiej: w Chinach, Indiach, Tajlandii czy Afryce Południowej. Jest nieustrudzonym mówcą i urodzonym gawędziarzem, o czym można się było przekonać także w trakcie wykładów wygłoszonych na UMCS i KUL. Jako wieloletni współpracownik DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst, znana niemiecka instytucja zajmująca się działalnością stypendialną i propagowaniem języka i kultury niemieckiej) Profesor dotąd pozostaje na swej rodzimej niemieckiej uczelni swoistą „skrzynką kontaktową” dla stypendystów z zagranicy. To właśnie dzięki prof. Eggertowi Instytut Germanistyki UMCS uczestniczył w programie pomocy i współpracy dla Europy Środkowej i Wschodniej, finansowanym przez DAAD.

ANNA PASTUSZKA

Pożegnanie emerytów z Zakładu Poligrafii UMCS

W dniu 18 grudnia koleżanki i koledzy z Zakładu Poligrafii UMCS zorganizowali pożegnanie emerytów, którzy przeszli na zasłużoną emeryturę. Na emeryturę odeszli: **Maria Leus**, **Leszek Krochmalski** i **Wojciech Bogusz**.

Na zdjęciu pracownicy ZP od lewej: **Marian Grudziński** - zecer-linotypista, grafik komputerowy; **Michał Brewczak** - krajacz, introligator; **Ewa Jędrych** - montażystka, introligator; **Maria Leus** - introligator; **Leszek Krochmalski** - zecer; **Elżbieta Krochmalska** - introligator; **Roman Fiut** - kierownik zakładu (zecer-linotypista, introligator); **Dariusz Igras** - maszynista offsetowy; **Wojciech Bogusz** - maszynista offsetowy

Wspominanie Kapuścińskiego

Wydana przez PIW książka o twórczości Ryszarda Kapuścińskiego pt. *Życie jest z przenikania*, która zdaniem wdowy po pisarzu, Alicji Kapuścińskiej stanowi „wszechstronne, wielogłosowe omówienie” różnych aspektów jego dorobku, stała się inspiracją do dyskusji o osobie i dziele Ryszarda Kapuścińskiego.

4 grudnia w sali Rady Wydziału Humanistycznego zebrało się liczne grono miłośników tej twórczości. Specjalnym gościem promocji, organizowanej przez Instytut Filologii Polskiej i redakcję „Akcentu”, była Alicja Kapuścińska, która napisała posłowie do książki. Uczestnicy spotkania mieli okazję porozmawiać z lubelskimi autorami tomu (w książce czytelnik znajdzie również teksty autorów spoza Lublina, np. Jerzego Bralczyka, Przemysława Czaplińskiego, Małgorzaty Czerwińskiej, Michała Głowińskiego, Jana Miodka) zredagowanego przez Bogusława Wróblewskiego (Instytut Filologii Polskiej UMCS), redaktora „Akcentu”, kwartalnika literackiego, z którym Ryszard Kapuściński był zaprzyjaźniony – należał do Rady Programowej, a na łamach czasopisma publikował swoje wiersze i teksty eseistyczne. Grzegorz Józefczuk wspomina w „Gazecie Wyborczej”, że kiedy w 2003 roku w Trybunale Koronnym wręczano Kapuścińskiemu Medal Wschodniej Fundacji Kultury „Akcent”, wielki dziennikarz i pisarz powiedział: *Brakuje mi czasu. Czasu na pisanie.*

Wtedy też Bogusław Wróblewski podkreślał: *Cieszymy się z przyjaźni Ryszarda, która trwa od wielu lat i dodaje nam otuchy.*

Wśród lubelskich autorów książki *Życie jest z przenikania* są też: Leszek Mądzik (współpracujący z Instytutem Filologii Polskiej twórcą Sceny Plastycznej KUL), Tadeusz Szkołut (Instytut Filologii Polskiej) i Aneta Wysocka (Instytut Filologii Polskiej). Książka składa się z trzech części. Pierwsza, zatytułowana *Wyjść poza opis*, ukazuje Kapuścińskiego jako reportera przekraczającego granice literatury faktu. Druga, *Wyrazić siebie*, przedstawia go jako artystę zmierzającego przez akt kreacji do ekspresji własnej osobowości za pomocą bardzo zróżnicowanych środków wyrazu, stąd obok tekstów ukazujących go wśród indywidualnych właściwości jego warsztatu reporterskiego, które charakteryzują go właśnie jako artystę, pojawiają się w książce również szkice o wierszach czy unikalne rozważania Leszka Mądzika o fotografiach. Część trzecia – *Zrozumieć świat* – to portret Kapuścińskiego jako antropologa kulturowego trafnie oce-

niającego sytuację naszej cywilizacji i jej perspektywy.

Dyskusja wywołana wystąpieniami lubelskich autorów książki była bardzo żywa. Wiele pytań, również dotyczących prywatnych sfer życia wybitnego pisarza, skierowano do Alicji Kapuścińskiej. Spotkanie było interesujące zwłaszcza dla miłośników polskiej literatury współczesnej oraz kolejnym wydarzeniem naukowym i kulturalnym (w maju ubiegłego roku w tej samej sali Instytut gościł Wiesława Myśliwskiego). (MA)

UNIwersYTETY ŚWIATA

Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie

Idea powołania Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie zrodziła się w 1884 roku na konferencji syjonistycznej organizacji Chowewej Syjon w Katowicach, a pomysłodawcą miał być syjonistyczny działacz H. Shapiro (Dylewski, s. 139). W dzieło organizacji Uniwersytetu w Jerozolimie zaangażował się szczególnie żydowski polityk, uczony i filozof Chaim Weizmann (urodzony koło Pińska w 1874 roku). Weizmann reprezentował tzw. syjonizm syntetyczny, łączący wizjonerstwo z praktycyzmem, który postulował rozwój edukacji i przysposobienia zawodowego opartego na instytucjach kulturalnych i społecznych jako baza ruchu kolonizacyjnego w Palestynie. W 1920 roku Weizmann został przewodniczącym Światowej Organizacji Syjonistycznej. Weizmannowi udało się zjednać dla idei utworzenia Uniwersytetu Hebrajskiego wielu intelektualistów pochodzenia żydowskiego, w tym także szczególnie wówczas popularnego nie tylko w kręgach uniwersyteckich, Alberta Einsteina. Jak pisze A. Vallentin (s. 95) Einstein odkrywał wówczas swoje związki z narodem żydowskim, a szczególnie ujmowała go cecha tego narodu – dążenie do wiedzy dla samej wiedzy. Sądził, iż zaczynało się to od studiowania Tory i przenosiło się później na inne dzieła. Przekonanie łączące go więzi z narodem żydowskim spowodowało przystąpienie Einsteina do syjonizmu i wspólne działanie z Weizmannem na rzecz utworzenia Hebrajskiego Uniwersytetu w Jerozolimie. Zdaniem Vallentin (s. 100) Einstein obserwował także narastanie nastrojów antysemitycznych w Niemczech, co jeszcze bardziej utwierdzało go w przekonaniu, że intelektualny ośrodek żydowski w Palestynie może stać się bardziej potrzebny niż kiedykolwiek w przeszłości. Einstein wykorzystując swą popularność, towarzyszył Weizmannowi w 1921 roku w podróży do Ameryki, aby zdobyć potrzebne

fundusze na utworzenie uniwersytetu w Jerozolimie. Sukces finansowy tej podróży był znaczący, ale działalność Einsteina spotkała się z potępieniem niemieckich środowisk uniwersyteckich. Pojawiło się wówczas określenie syjonisty jako Żyda, który z pieniędzy drugiego Żyda wysyła do Palestyny trzeciego Żyda.

Einsteinowi bardziej zależało na utworzeniu w Palestynie żydowskiego ośrodka kulturowego niż narodowego. Liczył na kompromis z Arabami i rozsądne porozumie-

Einsteinowi bardziej zależało na utworzeniu żydowskiego ośrodka kulturowego niż narodowego. Liczył na kompromis z Arabami i rozsądne porozumienie.

Uniwersytet Hebrajski na Górze Skopus –w tle Pustynia Judzka

nie. Podziwiał determinację twórców Izraela – ale równocześnie czuł się zakłopotany narastającym konfliktem z Arabami, dlatego po śmierci Weizmanna, który został pierwszym prezydentem Izraela, nie przyjął propozycji objęcia stanowiska prezydenta Izraela w 1953 roku.

Formalnie Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie powołano w roku 1918, kładąc kamień węgielny pod jego budowę na wzgórzu Skopus we Wschodniej Jerozolimie po wykupieniu gruntów przez organizację żydowskie.

Wzgórze Skopus najwyższe w tej części Jerozolimy (827m) odegrało szczególną rolę w jej dziejach, o czym świadczy sama nazwa (po hebrajsku Har ha Tsofin czyli Góra Wartowników, a po grecku Skopus czyli Góra Obserwacji). Strategicznie położona w stosunku do Jerozolimy góra stanowiła miejsce, gdzie wszyscy dowódcy, którzy oblegali Jerozolimę ustawiali swoje kwatery: Nabuchodonozor w 587 r. p.n.e, Tytus – 70 r. n.e. Got-

fryd z Boullion – dowódca pierwszej wyprawy krzyżowej w 1099 roku, Sułtan Saladin w 1187 r. i Brytyjczycy w XX wieku. Od 1948 roku do 1967 roku Góra Skopus stanowiła izraelską enklawę w palestyńskim otoczeniu. Z Góry Skopus roztacza się wspaniały widok zarówno na stare miasto Jerozolimy, jak i na Pustynię Judzką.

Uroczystość inauguracyjna Uniwersytetu Hebrajskiego miała miejsce 25 kwietnia 1925 roku w obecności **lorda Balfoura** – Ministra Spraw Zagranicznych Wielkiej Brytanii, który już w roku 1917 w słynnej deklaracji potwierdził przychylność władz brytyjskich wobec koncepcji „Żydowskiej siedziby narodowej” w Palestynie. Uczestniczył także wysoki komisarz do spraw Palestyny sir **Herbert Samuel**, polityk i filozof żydowskiego pochodzenia. Głównymi postaciami inauguracji byli jednak Chaim Weizmann właściwy twórca uniwersytetu oraz Albert Einstein, który wygłosił wykład inauguracyjny. Do utworzonej Rady Gubernatorów Uniwersytetu Hebrajskiego weszli Al-

Profesorowie Uniwersytetu Hebrajskiego obok pracy naukowej i dydaktycznej prowadzili także działalność polityczną na rzecz osadnictwa żydowskiego w Palestynie i utworzenia tu państwa Izrael.

bert Einstein, **Zygmunt Freud** i **Martin Buber**. Uniwersytet Hebrajski stał się wkrótce wielkim i znanym ośrodkiem intelektualnym (Besimon, Errera s. 201). Przybywający tu w latach trzydziestych emigranci niemieccy zapewnili mu znakomitą kadrę pedagogiczną. Początkowo utworzono fakultety nauk ścisłych, medycynę, prawo i architekturę oraz Żydowską Bibliotekę Narodową.

Interesujące wrażenia z wizyty na Uniwersytecie Hebrajskim w 1937

roku przekazała **Maria Kuncewiczowa**, która szczególnie podziwiała podejście do nauki i jej związku z tradycją. Opisuje, że zanim przystąpiono do budowy fakultetu lekarskiego zgromadzono wszystkie zioła, które występowały w Biblii. Zdaniem Kuncewiczowej dokonano tu intronizacji nie tylko flory biblijnej, ale i całej Biblii (s. 56).

W roku 1939 otwarto na Górze Skopus szpital uniwersytecki Hadassah i szkołę pielęgniarstwa ufundowaną przez Amerykankę **Henriettę Szold**. Na uniwersytecie kontynuowano intensywne prace nad językiem hebrajskim, głównie nad pismem i leksykografią, które rozpoczął już wcześniej **Elizer ben Jehuda**, zwany ojcem nowego języka hebrajskiego.

Ważnym wydarzeniem kulturalnym na uniwersytecie był koncert w tutejszym wspaniałym amfiteatrze pierwszego żydowskiego zespołu tańca w Jerozolimie w 1935 roku. W roku 1942 do Palestyny przybyli polskie oddziały wojskowe, gdzie niektórzy ranni oficerowie i żołnierze przebywali w szpitalu Hadassah.

Profesorowie Uniwersytetu Hebrajskiego obok pracy naukowej i dydaktycznej prowadzili także działalność polityczną na rzecz osadnictwa żydowskiego w Palestynie i utworzenia tu państwa Izrael. Obok najważniejszego polityka, profesora Chaima Weizmanna, późniejszego pierwszego prezydenta Izraela, szczególnie aktywne działania polityczne prowadził rektor profesor **Yudeh Magnez** oraz filozof i religioznawca Martin Buber.

Tętniące życiem naukowym i politycznym miasteczko akademickie na Górze Skopus zostało nagle w kwietniu 1948 roku ewakuowane po Palestyńskim zamachu, w którym zginęło 78 osób, do Giwat Ram w Zachodniej Jerozolimie. Góra Skopus po roku 1948 i utworzeniu państwa Izrael stała się izraelską enklawą otoczoną przez wrogie państwo Jordanię, która zatrzymała Wschodnią Jerozolimę. W takim otoczeniu uniwersytet nie mógł funkcjonować i pozostawiono tu tylko izraelski garnizon wojskowy, a budynki uniwersyteckie przekazano pod zwierzchnictwo ONZ. Zamknięto także szpital Hadassah.

Kampus Uniwersytetu Hebrajskiego na Giwat Ram w Zachodniej Jerozolimie

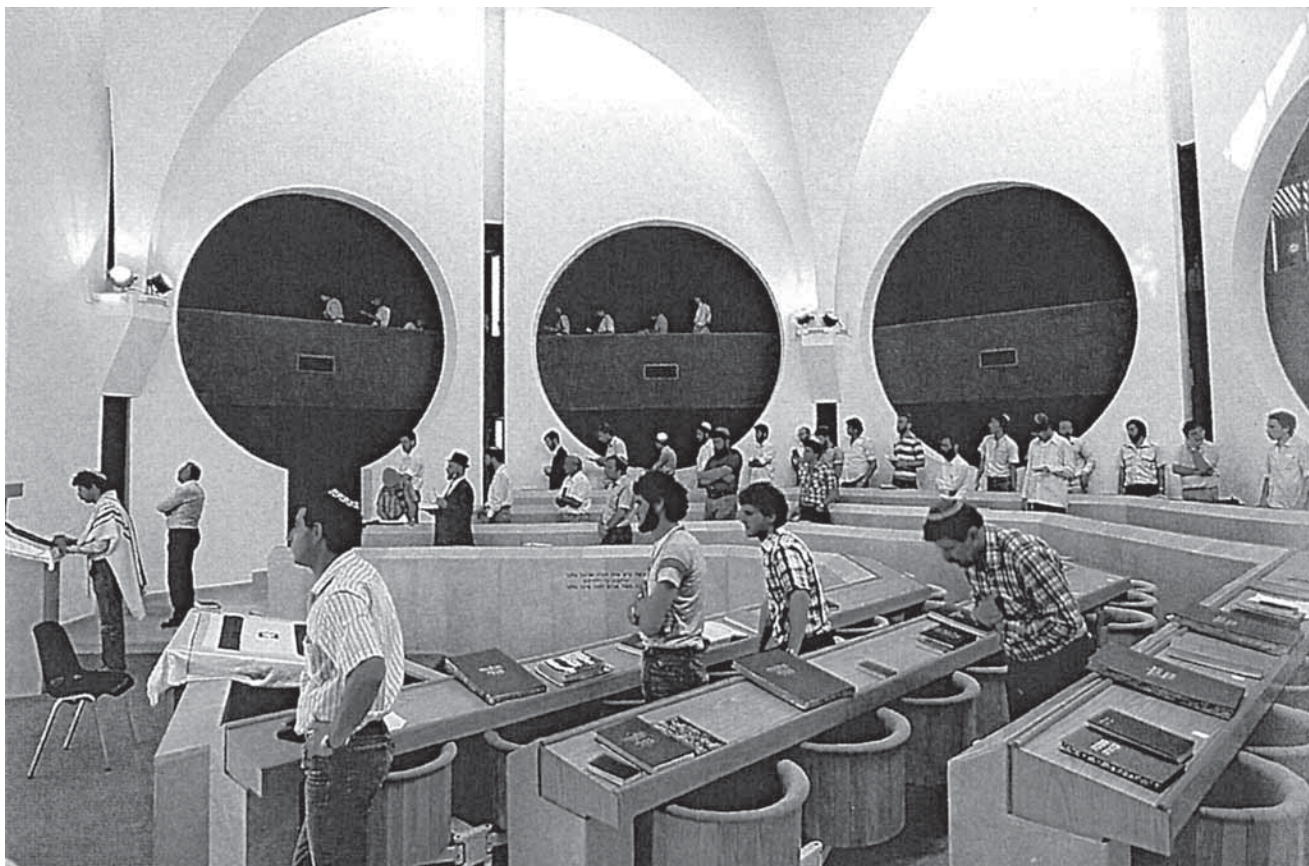
Część zajęć uniwersyteckich odbywała się początkowo w pomieszczeniach wynajętych od Kustodii Ziemi Świętej, a część w nowo budowanym kampusie Giwat Ram w Zachodniej Jerozolimie. Już w roku 1955 powstało w Giwat Ram nowoczesne miasteczko akademickie z modernistycznymi gmachami wkomponowanymi w zielone otoczenie. Zbudowano tutaj też niezwykle oryginalną synagogę z białą kopułą. W 1967 roku studiowało

tu już 12,5 tys. studentów nie tylko z Izraela.

Uniwersytet Hebrajski na Górze Skopus powrócił w roku 1967 po wojnie sześciodniowej, gdy tereny te znalazły się w granicach państwa Izrael. W latach 1967-1981 Uniwersytet na Górze Skopus został zmodernizowany i wybudowano tu nowe gmachy. W Giwat Ram pozostały głównie fakultety przyrodnicze,

Nowoczesna synagoga Hechta w kampusie uniwersyteckim na Górze Skopus

Wnętrze synagogi uniwersyteckiej

ścieśle, a na Górze Skopus ponownie uruchomiono fakultety humanistyczne i prawo. Ważną rolę pełni tu wydział nauk judaistycznych, aktualnie centrum tych badań na świecie. Otworzono ponownie Żydowską Bibliotekę Narodową i szpital Hadassah. W kampusie uniwersyteckim

na Skopus znajdują się również liczne ogrody botaniczne i tereny rekreacyjne oraz akademiki dla studentów. Do najbardziej imponujących obiektów kampusu na Górze Skopus należy klasyczny amfiteatr, gdzie na tle fantastycznej panoramy gór Pustyni Judzkiej odbywają się koncerty i wy-

kłady. Rozciąga się stąd także piękny widok na stare miasto w Jerozolimie i Dolinę Cedronu. Ciekawym elementem architektonicznym jest tu nowoczesna synagoga Hechta.

Uniwersytet Hebrajski na Górze Skopus jest jednak wrogo traktowany przez niektóre ugrupowania palestyńskie, które uznają go za symbol wojującego syjonizmu. Wyrazem tej wrogości był krwawy zamach na uniwersytet w 2002 roku, w którym zginęło dziewięciu studentów.

Aktualnie Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie na Górze Skopus i Givat Ram uważany jest za najbardziej prestiżowy w Izraelu, a także za jeden z najbardziej znanych na świecie.

JÓZEF DUDA

Bibliografia:

- K. Armstrong:** *Jerozolima miasto trzech religii*, 2000;
D. Benismon, E. Ererra: *Żydzi i Arabowie. Historia współczesnego Izraela*, 2000;
A. Dylewski: *Ziemia Święta*, 2008;
N.T. Gidal: *Jeruzalem. In 3000 years*, 1995;
Izrael w faktach, 1999;
M. Kuncewiczowa: *Miasto Heroda*, 1982;
A. Lessing (red.) *Jerozolima*, 2001;
N. Tilbury: *Izrael*, 1994;
A. Vallentin: *Dramat Alberta Einsteina*, 1957.

Honorowi goście na otwarciu Uniwersytetu w 1925 roku (drugi z prawej A. Einstein z żoną – druga z lewej)

Student historii na Uniwersytecie Humboldta w Berlinie

Decyzję o studiowaniu w Berlinie podjąłem bardzo szybko, wręcz błyskawicznie. O możliwości wyjazdu do stolicy Niemiec dowiedziałem się od pewnej życzliwej osoby, która skierowała mnie do koordynatora programu *Erasmus* w Instytucie Historii **dr. Marka Woźniaka** z Zakładu Metodologii Historii. W trakcie krótkiej, owocnej rozmowy koordynator poinformował mnie o szczegółach organizacyjnych planowanego wyjazdu, w tym o sposobie wypełnienia wniosku o przyjęcie na studia w Berlinie. Kolejnym krokiem była rozmowa kwalifikacyjna w języku niemieckim. Odbyłem ją z panem **dr. Irenuszem Chomiukiem** z Zakładu Językoznawstwa Germańskiego Instytutu Germanistyki, w obecności zastępcy dyrektora Instytutu **dr. hab. Janusza Ło-**

sowskiego. Moje kompetencje językowe nie były jeszcze duże, ale wobec zobowiązania do ich podniesienia, które wobec obu panów złożyłem, wystawili mi ocenę pozytywną. Kolejny krok polegał na ułożeniu indywidualnego planu studiów w semestrze letnim roku akademickiego 2007/2008 i wysłaniu go do Berlina w formie zgłoszenia.

Po krótkim czasie nadesłano pozytywną dla mnie odpowiedź, oznaczającą przyjęcie na studia i zgodę na realizację opracowanego przeze mnie planu dydaktycznego. Nie muszę dodawać, że było to spełnienie moich marzeń. Ostatnią sprawą, którą należało załatwić jeszcze w Polsce stała się sprawa *locum* w Berlinie. Była ona dla mnie bardzo ważna nie tylko ze względów bytowych, ale i organizacyjnych, ponieważ wiedziałem, że w Berlinie bez

meldunku nie można otrzymać legitymacji studenckiej.

Już na miejscu sama procedura uzyskania owego meldunku okazała się prosta. Musiałem udać się do ratusza w swojej dzielnicy i złożyć wypełniony wniosek meldunkowy, złożyć kartę opieki zdrowotnej (otrzymałem ją w komórce administracyjnej Uniwersytetu) i zapłacić w kasie uniwersyteckiej za obowiązkowy semestralny bilet, umożliwiający korzystanie ze środków komunikacji miejskiej. Po załatwieniu tych spraw mogłem udać się do komórki *Erasmusa* i dokończyć formalności związane z moim przyjęciem na studia.

Tutaj mogę udzielić przyszłym studentom kilku dobrych rad. Jeśli ktoś chciałby zamieszkać w domu akademickim, to powinien zarezerwować

sobie miejsce na kilka miesięcy przed wyjazdem, gdyż później rezerwacja może okazać się niemożliwa. Miejsce można zarezerwować elektronicznie lub telefonicznie. W chwili przyjazdu należy udać się do administracji akademików, ale ważne jest, by przyjechać w czasie urzędowych godzin pracy, bo w innym przypadku nie dostanie się dokumentu upoważniającego do pobrania klucza). Koniecznie należy też założyć sobie konto w jakimś niemieckim banku, gdyż pieniądze za miejsce w domu studenckim mogą być pobierane wyłącznie z niemieckich kont. Trzeba też przygotować się na zapłacenie kaucji w wysokości dwukrotnej miesięcznej należności za miejsce. Te pieniądze można odzyskać dopiero przy wymeldowaniu. Kaucja ta stanowi zabezpieczenie finansowe dla wynajmującego lokal na wypadek różnego rodzaju szkód.

Samo studiowanie na Uniwersytecie Humboldta w Berlinie jest czymś przyjemnością. Sprawy urzędowe, których załatwienie w naszym dziekanacie zmusza do wyczekiwania w długich kolejkach w berlińskim odpowiedniku naszego dziekanatu załatwia się przez Internet lub telefonicznie. Oczywiście można też zrobić to osobiście. Panią, która zajmuje się udzielaniem wszelkich informacji studentom, można zawsze o coś zapytać w określonych godzinach. Składanie wniosków w różnych sprawach odbywa się poprzez wypełnienie odpowiedniego arkusza i wrzucenie go do odpowiedniej skrzynki. Przed skrzynkami odpowiednich dziekanatów znajdują się pojemniki z formularzami różnego rodzaju podań. W efekcie nigdy nie widziałem kolejki.

Kolejna sprawa to całkowita swoboda w wyborze zajęć przez studentów. Oczywiście pewne wymagania istnieją. Jeżeli student pragnie zostać nauczycielem, to musi chodzić na przedmioty dydaktyczne itp. Jednak czas, który chce na nie poświęcić jest już jego prywatną decyzją. Może uczynić to już na pierwszym roku lub później. Podobnie kolejność zaliczania przedmiotów historycznych jest dowolna. Jest wymóg, że należy w ciągu semestru zaliczyć jedno seminarium główne i określoną liczbę wykładów, ćwiczeń itd., które są także do wyboru. Naj-

częściej studenci w pierwszych trzech latach starają się zachować kolejność przedmiotów zgodnie z chronologią dziejów, czyli uczęszczają na zajęcia od starożytności do XX wieku, choć nie muszą tego robić. Studia na ostatnich dwóch latach cechuje skupienie się na zajęciach już z jednej, wybranej epoki.

Różnice dotyczą także formy zajęć i ich wymiaru godzinowego. Wykłady zwykle traktują tematykę ogólnie. Spełniają taką rolę jak u nas, czyli wprowadzają w problematykę epoki. Są jednak dłuższe, ponieważ wykładowcy mają 120 minut tygodniowo. Inne zajęcia w rodzaju naszych konwersatoriów dotyczą zagadnień bardziej szczegółowych i przykładowo mogą dotyczyć form przedstawiania majestatu władzy w Rzymie cesarskim, życia Fryderyka Barbarossy, oświecenia pruskiego, nacjonalizmu w dziewiętnastowiecznej Europie Środkowo-Wschodniej albo kariery wybranego dowódcy z okresu obu wojen światowych.

Na uwagę zasługują różnice w porównaniu z naszym programem studiów. Zajęcia seminarium głównego (tzw. HS) trwają równe trzy godziny zegarowe. Polegają one zaś na wygłaszaniu przez studentów referatów, dyskusji między studentami i komentarzu profesora. Tematy referatów wybierają sobie studenci sami, nawiązując do specyfiki seminarium. Referat po wygłoszeniu staje się częścią pracy zaliczeniowej, którą oddaje się pod koniec semestru. Powinna mieć ona objętość około 25 stron formatu A 4. Są to więc dla studenta bardzo poważne prace, na niezłym już poziomie. Te zajęcia są najtrudniejsze, ale i najwyższej punktowane w skali ECTS.

Kolejna forma zajęć to proseminarium (PS) zawsze połączone z tutorium (TU). Mają one charakter bardziej odtwórczy niż twórczy i spełniają rolę naszych ćwiczeń. Trwają dwie godziny zegarowe i są niżej punktowane w skali ECTS. Podstawę zaliczenia proseminarium stanowi aktywność na zajęciach, wygłoszenie referatu oraz napisanie pracy zaliczeniowej (o objętości do 12 stron formatu A 4). Temat referatu nie jest już dowolny tylko wyznaczony. Na każdych zajęciach proponuje się około 3-4 tematy referatów uzgodnione z docentem prowadzącym i studenci

na początkowych zajęciach wybierają najbardziej atrakcyjne. Prowadzący zajęcia oczywiście zadaje oprócz tego 2-3 inne krótkie prace (dotyczące przykładowo analizy gazet z epoki omawianych wydarzeń albo innych źródeł). Może też wymagać zapoznania się z kilkoma skryptami do zajęć. Tutorium jest dość ciekawą formą zajęć, gdyż obejmuje problemy źródłoznawstwa, metodologii i techniki informacyjnej. Jest przypisane do seminarium, a jego celem jest zapoznanie studenta ze źródłami charakterystycznymi dla danej epoki i technikami ich analizy.

Ćwiczenia (Ue) niewiele różnią się od proseminarium. Zasadniczą różnicą jest brak związku z tutorium oraz prowadzenie tych zajęć przez profesorów (proseminaria są prowadzone przez doktorów). Zależnie od uznania wykładowcy trzeba pisać referat lub pracę zaliczeniową albo jedno i drugie. Na ćwiczeniach wykład połączony jest z dyskusją. Najmniej wymagającą formą zajęć są wykłady, które zalicza się tylko na podstawie obecności. Z tego powodu są nisko punktowane. Aby uzyskać większą liczbę punktów można napisać pracę pisemną, której temat ustala wykładowca. Istnieje możliwość uczęszczania na zajęcia z innych kierunków, którymi student jest zainteresowany. Pozwala mu to na autentyczny rozwój intelektualny.

Atmosfera studiów jest wspaniała, student nie musi się śpieszyć, studiuje bez stresu. Wszyscy zajmują się tym co lubią, więc ich praca jest efektowniejsza. Nic więc dziwnego, że znaczny procent studentów to uczestnicy różnych programów wymiany bądź po prostu obcokrajowcy, odbywający w Niemczech pełne studia. Ważną rolę odgrywają uniwersyteckie kursy językowe, w trakcie których można uczyć się prawie wszystkich języków świata.

Na polski grunt warto przenieść organizację studiów. Działalność dziekanatu jest wprost nieziemsko skuteczna i szybka. Istotną rolę odgrywają stosunki wykładowcy ze studentem. Praca wykładowcy ze studentami podlega ciągłej kontroli. Jeżeli źle traktuje studentów ci mają prawo zgłosić to do odpowiedniej komórki uniwersyteckiej. W przypadku skargi zajęcia są kontrolowane i jeżeli potwierdzą się zastrze-

żenia studentów, to taki wykładowca traci pracę. Studenci są traktowani jak ludzie dojrzały z pełnym szacunkiem, co sprzyja solidnej pracy. W przypadku gdy zajęcia są prowadzone nieciekawie lub studenci nie czują się na nich komfortowo, to po prostu nie przychodzą na nie i wykładowca traci je. Taki system motywuje kadrę naukową do stałego podnoszenia poziomu dydaktycznego zajęć. Studenci zaś wybierają najlepszych wykładowców, co mobilizuje ich do większej aktywności. Konsultacje jak już wspomniałem nie służą do odpytywania studentów, gdyż oni nie mają prawa przybyć na zajęcia nieprzygotowani.

Wykładowca ma adresy elektroniczne wszystkich swoich studentów i na około pięć dni przed kolejnymi zajęciami wysyła swoim podopiecznym materiały, z którymi powinni się zapoznać. Nikt nie może więc tłumaczyć tym, że nie mógł odnaleźć wymaganych materiałów, gdyż wcześniej przesłano mu je do jego skrzynki elektronicznej.

Dzięki kontaktowi internetowemu z wykładowcą student może zgłosić mu swoją nieobecność na najbliższych zajęciach, a wykładowca może przesłać mu materiały na następny temat. Do każdego z przedmiotów istnieją też specjalnie przygotowane zesta-

wy materiałów. W bibliotece znajduje się specjalna salka, w której można je znaleźć. Wykładowcy przygotowują na każdy temat odpowiednie źródła, które studenci powinni sobie przyswoić. Wszystko przebiega bez zgrzytów, dzięki czemu wszyscy oszczędzają czas, gdyż wykładowcy nie muszą omawiać literatury na każde kolejne zajęcia i wybierać na zasadzie chińskiego ochotnika kolejnego studenta do odczytania „referatu”. Użyłem cudzysłowu, gdyż różnica w poziomie tych referatów jest duża. Student, który ma w Niemczech często kilka miesięcy czasu na napisanie referatu, może się do tego lepiej przygotować od polskiego studenta, który ma na to kilka lub kilkanaście dni. Praca naszego studenta jest odtwórcza i dlatego nudna dla niego samego i dla wykładowcy.

Studia w Berlinie wymagają sporej liczby prac pisemnych, które przygotowują do pracy magisterskiej. Wielką zaletą stanowi możliwość wyboru przez studenta zajęć w zależności od zainteresowań i możliwości czasowych. Zajęcia można sobie skumulować w dwa lub trzy dni i resztę czasu poświęcić na studiowanie drugiego kierunku lub badania własne. A dzięki bogatym bibliotekom jest możliwy do zrealizowania niemal każdy pomysł naukowy.

Dostęp do bibliotek niemieckich jest łatwy. Student jakiegokolwiek szkoły w Berlinie ma prawo wejść bez problemu do każdej biblioteki i w pełni korzystać z jej zasobu bezpłatnie. Jedynym wyjątkiem jest Biblioteka Pruska. W Berlinie można też bez problemu i relatywnie tanio wyżywić się. Funkcjonuje kilka stołówek studenckich, w których porządny obiad kosztuje już od 1,5-2 euro. Jest więc dużo taniej niż w Polsce.

Atmosfera samego miasta, spełniająca wszelkie kryteria wielokulturowości, sprzyja lepszemu poznaniu świata. Otwartość i życzliwość berlińczyków ułatwia aklimatyzację i integrację z miejską społecznością. Samo miasto ma największą sieć instytucji kulturalnych w świecie (najwięcej muzeów w jednym mieście). Innych instytucji kultury jest też dużo (są przykładowo cztery opery). Z tego powodu studia w Berlinie to niezwykle doświadczenie mogące młodemu człowiekowi dać wiele, warto tam uczyć się, zwłaszcza, że nie jest to daleko od Polski. Po kilkumiesięcznym pobycie w tym mieście mogę powiedzieć parafrazując słynne słowa J. F. Kennedy'ego: *Ich bin ein Berliner (jestem berlińczykiem)*.

MARIUSZ GRZESIUK
STUDENT IV ROKU HISTORII UMCS

Zaproszenie na konferencję Ciało i duch w języku i w kulturze

Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów UMCS zaprasza do udziału w VI ogólnopolskiej konferencji z cyklu *Humanista wobec tradycji i współczesności*, która odbędzie się pod hasłem *Ciało i duch w języku i w kulturze* (23-24 marca 2009).

Człowiek jest miarą wszystkich rzeczy – słowa te, przypisywane Protagorasowi, są źródłem i inspiracją dla współczesnych nauk humanistycznych. W badaniach eksponuje się antropocentryzm ludzkiego poznania i konceptualizacji świata, a także zwraca uwagę, że ciało jest przedmiotem różnorodnych praktyk zarówno fizycznych, jak i językowych. Status duchowości we współczesnym społeczeństwie wy-

daje się rozmyty – między elitarnością a popkulturową kreacją. Podjęcie refleksji badawczej nad problematyką ciała i ducha w języku i w szeroko pojmowanej kulturze jest jak najbardziej zasadne. Proponujemy do rozważenia następujące kręgi tematyczne, które traktujemy jako drogowskazy do autorskich poszukiwań: 1) Ciało i duch – opozycja czy komplementarność? 2) Językowo-kulturowy obraz ciała i/lub

ducha w polszczyźnie na przestrzeni dziejów, 3) Ciało i/lub duch we współczesnych dyskursach (np. politycznym, literackim, artystycznym, potocznym), 4) Komunikacja werbalna i niewerbalna, 5) Cieleśność i duchowość w tekstach literackich, 6) Nadużywanie cieleśności i/lub duchowości w mediach, 7) Ciało i/lub duch w kulturze ludowej, 8) Seks i seksualność w języku i w kulturze.

Chcielibyśmy, aby – wzorem lat ubiegłych – nasza konferencja stała się forum wymiany myśli między różnymi gałęziami humanistyki. Zgłoszenia mogą obejmować zarówno prace teoretyczne, jak też analizy materiałowe. Zaproszenie nasze kierujemy do studentów i doktorantów.

Szczegóły pod adresem: Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów, Instytut Filologii Polskiej UMCS, pl. Marii Curie-Skłodowskiej 4a, 20-031 Lublin, e-mail: koloetno@gmail.com.

POSIEDZENIE 26 LISTOPADA 2008 R.

W porządku obrad Senatu znalazły się sprawy dotyczące m. in. stanu finansów uczelni, nadania tytułów doktora *honoris causa* oraz Honorowego Profesora, studiów podyplomowych, zmian w planie rzeczowo-finansowym na rok 2008, a także sprawy osobowe.

W części merytorycznej posiedzenia, Jego Magnificencja **prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski** przedstawił informację o stanie finansów uczelni. Ponadto, Senat uchylił uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości przy ul. G. Narutowicza, a tak-

że powołał komisje dyscyplinarne dla doktorantów i uzupełnił składy komisji senackich.

W trakcie posiedzenia Senat przyjął uchwały w sprawie: nadania tytułu doktora *honoris causa* panu **profesorowi Jerzemu Szackiemu**, nadania tytułu Honorowego Profesora panu **profesorowi Jean-Denis Mouton**, a także zmian w uchwale Senatu UMCS w sprawie studiów podyplomowych. Ponadto, Senat dokonał korekty w planie rzeczowo-finansowym na rok 2008.

Senat pozytywnie odniósł się do wniosków i uchwał rad wydziałów

w następujących sprawach: mianowania **dr. hab. Piotra Wlazia** – Wydział Biologii i Nauk o Ziemi na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony; mianowania **dr. hab. Leszka Wójcika** – Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony; mianowania **prof. dr hab. Barbary Trelińskiej** – Wydział Humanistyczny na stanowisko profesora zwyczajnego oraz **dr. hab. Andrzeja Radomskiego** na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony.

ROBERT WĄSIEWICZ

POSIEDZENIE 17 GRUDNIA 2008 R.

W porządku obrad Senatu znalazły się sprawy dotyczące m. in. gospodarki finansowej uczelni, zmian w uchwale rekrutacyjnej, wszczęcia postępowania w sprawie nadania tytułu doktora *honoris causa*, a także sprawy osobowe.

W trakcie posiedzenia Senat wyraził zgodę na wszczęcie postępowania w sprawie nadania tytułu doktora *honoris causa* **profesorowi Gerhardowi Ertlowi**, przyjął zmianę uchwały w sprawie rekrutacji na I rok studiów w roku akademickim 2009/2010, a także wyraził zgodę na korektę planu rzeczowo-finan-

sowego na rok 2008 w przypadku otrzymania decyzji o zwiększeniu dotacji. Senat postanowił uruchomić na Wydziale Humanistycznym od roku akademickiego 2010/2011 studia drugiego stopnia na kierunku „logopedia z audiofonologią” oraz wyraził zgodę na powołanie Konwentu w kadencji 2008-2012. Ponadto, Jego Magnificencja **prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski** przedstawił zasady tworzenia planu rzeczowo-finansowego od 2009 roku, a także sprawozdanie z obrad Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich.

Senat pozytywnie odniósł się do wniosków i uchwał rad wydziałów w następujących sprawach: mianowania **prof. dr hab. Wandy Małek** – Wydział Biologii i Nauk o Ziemi na stanowisko profesora zwyczajnego; mianowania **dr. hab. Marka Brzezińskiego** – Wydział Ekonomiczny na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony; mianowania **dr. hab. Krystyny Trembickiej** – Wydział Politologii na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony.

ROBERT WĄSIEWICZ

WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

Habilitacje

- Rada Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi na posiedzeniu w dniu **10 grudnia 2008 roku** podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk o Ziemi w zakresie geografii **dr Krystynie Baładze** – starszemu specjalście w Zakładzie Geografii Fizycznej i Paleogeografii INoZ UMCS. **Temat rozprawy habilitacyjnej:** *Rozwój jezioro-torfowiskowych ekosystemów Polesia Lubelskiego na tle postglacjalnych przemian szaty roślinnej*. **Recenzenci:** prof. dr hab. Teresa Madeyska (Instytut Nauk Geologicznych PAN w Warszawie); prof. dr hab. Bolesław Nowaczyk (Zakład Geomorfologii UAM w Poznaniu); prof. dr hab. Ryszard Borówka (Uniwersytet Szczeciński); prof. dr hab. Leszek Starkel (Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w Warszawie Oddział w Krakowie).

Osiągnięcia naukowe

- Dr Marcin Skowronek**, adiunkt w Zakładzie Mikrobiologii Przemysłowej, otrzymał stypendium w ramach konkursu *Stypendia Konferencyjne dla Młodych Pracowników Naukowych*, organizowanego przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej. Przyznana kwota (4500 zł) zostanie wykorzystana na sfinansowanie kosztów wyjazdu na III Kongres Europejskich Mikrobiologów, organizowany przez FEMS (Federation of European Microbiological Societies), który odbędzie się w dniach od 28 czerwca do 2 lipca 2009 r. w Göteborgu.

WYDZIAŁ CHEMII

Doktoraty

- 1 grudnia 2008 r.** odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr. inż. Wiesława Tarnawskiego** – uczestnika niestacjonarnych studiów doktoranckich. **Temat:** *Synteza nienasyconych żywic poliestrowych z układami cykloalkenowymi*. **Promotor:** dr hab. Tadeusz Matynia prof. nadzw. UMCS. **Recenzenci:** dr hab. inż. Wiktor Bukowski prof. PRZ (Politechnika Rzeszowska, Rzeszów), dr hab. Jan Rayss prof. nadzw. UMCS (Lublin). Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu w dniu 8 grudnia podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora nauk chemicznych w zakresie chemii mgr inż. Wiesławowi Tarnawskiemu.
- 2 grudnia 2008 r.** odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr Moniki Kalinowskiej** z Politechniki Białostockiej. **Temat:** *Fizykochemiczne i mikrobiologiczne badania wybranych aromatycznych kwasów karboksylowych i ich kompleksów z metalami*. **Promotor:** prof. dr hab. Włodzimierz Lewandowski z Politechniki Białostockiej. **Recenzenci:** prof. dr hab. Helena Puzanowska-Tarasiewicz (Uniwersytet w Białymstoku), dr hab. Janusz Ryczkowski prof. nadzw. UMCS (Lublin). Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu w dniu 8 grudnia

podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora nauk chemicznych w zakresie chemii mgr Monice Kalinowskiej.

- 19 grudnia 2008 r.** odbyły się publiczne obrony rozpraw doktorskich:

- **mgr. Ireneusza Grabowskiego** uczestnika niestacjonarnych studiów doktoranckich. **Temat:** *Wybrane metody analityczne w analizie zawartości siarki i benzeny w paliwach płynnych*. **Promotor:** dr hab. Dobiesław Nazimek prof. nadzw. UMCS. **Recenzenci:** prof. dr hab. inż. Andrzej Świątkowski (Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa), dr hab. Janusz Ryczkowski prof. nadzw. UMCS (Lublin).

- **mgr Beaty Podkościelnej** – asystentki w Zakładzie Chemii Polimerów. **Temat:** *Synteza i badanie właściwości polimerowych wypełnień do HPLC opartych na bifenolach*. **Promotor:** prof. dr hab. Barbara Gawdzik. **Recenzenci:** dr hab. inż. Jacek Lubczak prof. nadzw. PRZ (Politechnika Rzeszowska, Rzeszów), dr hab. Anna Kultys (UMCS, Lublin).

Wizyty

- W dniach od 8 do 14 grudnia 2008 r. na zaproszenie profesora Władysława Rudzińskiego – kierownika Zakładu Chemii Teoretycznej przebywali: **dr Alexandros Chremos**, **dr Andrew J. Alexander**, **dr Philip J. Camp** oraz **dr Georg Ganzenmueller** z University of Edinburgh (United Kingdom). Celem przyjazdu była współpraca naukowa oraz wygłoszenie wykładów pt.: *Magnetic fluids* – Dr. Philip J. Camp, *Single-walled carbon nanotubes: growth mechanisms and fluorine plasma functionalization* – Dr. Andrew J. Alexander, *Polimer physisorption: from chains to stars* – Alexandros Chremos, *Flat histogram Monte Carlo sampling schemes* – Georg Ganzenmueller.

Wyjazdy

- W dniach od 15 do 21 grudnia 2008 r. **dr Marek Stankevič** oraz **mgr Sylwia Sowa** z Zakładu Chemii Organicznej przebywali we Francji w Ecole Polytechnique w Paryżu w ramach programu Polonium.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Doktoraty

- 2 grudnia** odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr Marty Chojęty** – uczestniczki stacjonarnych studiów doktoranckich. **Temat:** *Elita władzy lubelskiej gminy miejskiej od XIV do połowy XVI wieku*. **Promotor:** prof. dr hab. Ryszard Szczygieł. **Recenzenci:** dr hab. Anna Sochacka prof. nadzw. UMCS; dr hab. Zdzisław Noga, prof. nadzw. UP (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie)
- 3 grudnia** odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr Marty Wójcickiej**, asystentki w Zakładzie Kultury Polskiej UMCS pt. *Formuły inicjalne i finalne w tekstach prozy ludowej*. **Promotor:** dr hab. Jan Adamowski prof. nadzw. UMCS. **Recenzenci:** prof. dr hab. Jolanta Ługowska (UWr); prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (UMCS).

Osiągnięcia naukowe

- **10.12.2008 profesor Andrzej Kokowski**, dyrektor Instytutu Archeologii, został jednym z laureatów 4. edycji konkursu Popularyzator Nauki, organizowanego przez serwis Nauka w Polsce, który wydaje Polska Agencja Prasowa, przy współpracy z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego (więcej na stronie 7).
- W minionym roku akademickim **dr Jarosław Krajka** (Zakład Lingwistyki Stosowanej, Instytut Germanistyki) brał udział w pracach Zespołu Ekspertów Zewnętrznych Narodowego Programu Foresight Polska 2020 r., prowadzonego na zlecenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Celem Programu było wyznaczenie priorytetowych kierunków rozwoju nauki i technologii, które przyczynią się do przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego i wzrostu jakości życia w Polsce w perspektywie najbliższych kilkunastu lat. Rezultatem i efektem Narodowego Programu Foresight Polska 2020 jest ekspertyza naukowa zawierająca dwa alternatywne scenariusze wizji rozwojowej Polski do roku 2020. Zespół Ekspertów Zewnętrznych Programu uczestniczył w procesie prognostycznym poprzez udział w badaniu eksperckim Delphi.

Wizyty

- W Zakładzie Tekstologii i Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego oraz Pracowni „Archiwum Etnolingwistyczne” w roku 2008 na stażach i stypendiach gościli **dr Andrej Moroz** – Uniwersytet Humanistyczny w Moskwie (Rosja), **dr Lidia Nepop-Ajdaczić** – Uniwersytet w Kijowie (Ukraina), **prof. Dejan Ajdaczić** – Uniwersytet w Kijowie (Ukraina).

Wyjazdy

- W ramach programu Erasmus **dr Paweł Nowak** i **dr Rafał Szerbakiewicz** (Instytut Filologii Polskiej) przebywali w dniach od 30.11.2008 do 06.12.2008 na Słowacji na Uniwersytecie w Presovie (Katedra slavistiky, Inštitút rusistiky, ukrajistiky a slavistiky (IRUaS), Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove, Slovakia). Wygłosili w tym czasie serię wykładów połączonych z ćwiczeniami, przeprowadzili także konsultacje dla studentów i pracowników uniwersytetu. Dr Paweł Nowak wygłosił następujące wykłady: *Językowy obraz świata: konwencja i kreacja (w twórczości Zbigniewa Herberta)*, *Medialny obraz świata, Pragmalingwistyka medialna*. Dr Rafał Szerbakiewicz przedstawił słowackim słuchaczom wykłady: *Eseistyka i „małe prozy” Zbigniewa Herberta na tle nowoczesnego eseju polskiego; Ekfrazy literackie. Przypadek „malarskich” wierszy Zbigniewa Herberta; Pojęcia modernizmu i postmodernizmu w kontekście historii literatury polskiej XX-wieku*. Obydwaj uczestniczyli też w okolicznościowej konferencji (związanej z Rokiem Herbertowskim) organizowanej przez IRUaS przy współpracy z Polskim Instytutem w Bratysławie *Zbigniew Herbert (1924-1998). Seminar o tvorbe Zbigniewa Herberta*. Wzięli ponadto udział w spotkaniu autorskim z tłumaczami Zbigniewa Herberta na język słowacki Marianem i Petrem Milcakami *Nad slovenskými prekladami básni Zbigniewa Herberta* oraz w otwarciu okolicznościowej wystawy poświęconej życiu i twórczości poety.

Konferencje

- W ramach obchodów Roku Herbertowskiego **dr Rafał Szerbakiewicz** (Instytut Filologii Polskiej) przebywał w dniach od 22 do 23.10.2008 na Uniwersytecie w Równem na Ukrainie. Uczestniczył tam w międzynarodowej konferencji organizowanej przez Konsulat Generalny RP w Łucku oraz Uniwersytet w Równem: *Генеральне консульство Республіки Польща в Луцьку, Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету - міжнародної наукової конференції: „Збігнев Герберт: літературознавчі і мовознавчі аспекти творчості”*. Wygłosił wykład poświęcony eseistyce Zbigniewa Herberta – skierowany do tamtejszych studentów slawistyki, uczestniczył również w spotkaniu z ukraińskimi tłumaczami poezji Zbigniewa Herberta.
- W dniach 17-18 listopada Zakład Kultury Polskiej zorganizował Ogólnopolską Konferencję Naukową *Krzyże i kapliczki przydrożne jako znaki kulturowe, religijnej i społecznej pamięci*. Szczegółowa informacja w osobnej notatce.
- W dniu 19 listopada **dr Jarosław Krajka** (Zakład Lingwistyki Stosowanej, Instytut Germanistyki) wygłosił referat na temat *Nauczanie elementów języka w dobie Internetu 2.0 - językoznawstwo korpusowe dla każdego* podczas Sympozjum Wydziału Filologicznego Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie *Nauczanie języków obcych - aspekty psychologiczne, pedagogiczne i społeczne*. W Sympozjum uczestniczyli, między innymi, prof. dr hab. Ida Kurcz, prof. dr hab. Hanna Komorowska-Janowska, prof. dr hab. Janusz Danecki, prof. dr hab. Jadwiga Linde-Usiekniewicz, prof. dr hab. Witold Maciejewski. Celem Sympozjum było wypracowanie wniosków dotyczących polityki językowej, oceny stanu nauczania języków w Polsce, kształcenia nauczycieli, metod i technik nauczania języków obcych.
- 21 listopada Zakład Kultury Polskiej (wraz z Lubelskim Stowarzyszeniem Kultury „Pro Kultura” i Regionalnym Ośrodkiem Kultury i Sportu w Krzczonowie) zorganizował konferencję naukową *Z badań nad tradycją kulturową Krzczonowa i okolic*. Konferencja została zrealizowana w ramach zadania *Zagroda Krzczonowska - ochrona i zachowanie dziedzictwa kultury ludowej*

dorzeża Giełczwi i regionu Krzczonowskiego realizowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a była podsumowaniem pierwszego antropologiczno-etnologicznego obozu naukowego UMCS. W programie znalazły się referaty pracowników ZKP (**dr hab. Jan Adamowski prof. nadzw. UMCS**, *Czy istnieje kulturowy subregion krzczonowski?*, **dr Katarzyna Smyk**, **mgr Joanna Paczos**, *Treść i zakres terenowych badań kulturoznawczych w gminie Krzczonów*, **mgr Mariola Tymochowicz**, *Haft w stroju krzczonowskim*, **mgr Joanna Paczos**, *Krzyże przydrożne w gminie Krzczonów*) oraz komunikaty studentów kulturoznawstwa, którzy wzięli udział w krzczonowskim obozie naukowym (**Monika Wołos**, *Wszystkich nas pogodzi Dzień Zaduszny... Zaduszki w pamięci mieszkańców Krzczonowa*, **Marzena Badach**, *Cmentarz w Krzczonowie*, **Bartosz Kołtonowski**, *Wigilia w Krzczonowie*, **Iwona Szymanowska**, *O krzczonowskim kołędowaniu z żywymi zwierzętami*, **Dorota Dzierżek**, *Lecznictwo magiczne w gminie Krzczonów*). W ramach konferencji **Stanisław Turski** zaprezentował fragmenty przygotowywanego filmu *Dolina Giełczwi i Krzczonowski Park Krajobrazowy – markowy produkt turystyczny*.

• Pracownicy Zakładu Literatury Staropolskiej Instytutu Filologii Polskiej **dr hab. Dariusz Chemperek**, **dr Anna Nowicka-Struska** oraz **dr Sławomir Baczewski** zostali zaproszeni do wzięcia udziału w międzynarodowej konferencji naukowej *Reprezentacje stanów społecznych w sztuce Wielkiego Księstwa Litewskiego* zorganizowanej przez Instytutu Sztuki i Filozofii Narodowej Akademii Nauk Litwy. Konferencja odbyła się w dniach od 3 do 7 grudnia 2008 r. w Wilnie. Honorowym patronatem objął imprezę Prezydent Litwy, a konferencja wpisana została w program uroczystych obchodów 1000-lecia Litwy. Spotkanie naukowe miało charakter interdyscyplinarny, gromadząc naukowców: historyków sztuki, literatury, kultury i idei z Polski, Litwy i Białorusi. Gośćmi konferencji byli wybitni przedstawiciele literaturoznawstwa polskiego i litewskiego a także historii sztuki: prof. Krzysztof Obremski, prof. Maria Kałamajska-Saeed, prof. Eugenija Ulcinaite. Wygłoszone referaty złożą się na tom pokonferencyjny.

• W dniach od 4 do 5 grudnia w Instytucie Anglistyki odbyła się konferencja interdyscyplinarna lubelskich ośrodków naukowych *O wyższości Świąt Bożego Narodzenia*, której organizatorami były Zakład Literatury Angliolirlandzkiej oraz Zakład Kultury Krajoł Angielskiego Obszaru Językowego. Celem konferencji było spojrzenie na fenomen Bożego Narodzenia oczami specjalistów reprezentujących różne dziedziny nauki i ich pogranicza. Mile widziane były zarówno propozycje o charakterze historycznym, jak i dotyczące zjawisk współczesnych, w obrębie (ale nie tylko) następującej tematyki: przedstawianie Bożego Narodzenia w tekstach literackich, Boże Narodzenie a zjawiska językowe, filmowe przedstawienia Bożego Narodzenia, obyczaje i zachowania społeczne dotyczące świąt Bożego Narodzenia, motywy i inspiracje bożonarodzeniowe w muzyce i plastyce, mitologia i ikonografia bożonarodzeniowa, nauka Kościoła o Bożym Narodzeniu a przemiany kulturowe,

Boże Narodzenie jako wydarzenie medialne. W konferencji udział wzięli kulturoznawcy, literaturoznawcy, historycy, teolodzy, filmoznawcy, artyści plastycy. Obrady prowadzone były w języku polskim.

- W dniach od 5 do 6 grudnia 2008 r. **dr Paweł Frelik** z Zakładu Literatury i Kultury Amerykańskiej uczestniczył w międzynarodowej konferencji: *Exposition/Surexposition (Exposure/Overexposure)* organizowanej przez la Maison de la Recherche de l'Université Paris Sorbonne. Konferencja była poświęcona metaforom „exposure/overexposure” we współczesnej literaturze amerykańskiej. Dr Paweł Frelik wygłosił referat pt. *Reading the background - the textual and the visual in Steve Tomasula's The Book of Portraiture*.
- 6 grudnia Zakład Kultury Polskiej (wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Borkach z siedzibą w Woli Osowińskiej oraz Towarzystwem Regionalnym w Woli Osowińskiej) zorganizował trzecią już sesję naukową poświęconą tradycyjnej kulturze południowego Podlasia. Tegoroczne spotkanie dotyczyło podlaskich obrzędów dorocznych. Przedstawione podczas sesji referaty próbowały przypomnieć tradycje kalendarza obrzędowego i włączyć je do ogólnego zasobu wiedzy o kulturze Lubelszczyzny i całej Polski. Na sesji zostały zaprezentowane wstępne wyniki badań prowadzonych przez pracowników naukowych i studentów Instytutu Kulturoznawstwa UMCS (Zakład Kultury Polskiej) w ramach wieloletnich obozów naukowych organizowanych w gminie Borki. Konferencja adresowana była do wszystkich osób zainteresowanych poznaniem dziedzictwa kulturowego regionu, w tym szczególnie do nauczycieli, ale też członków towarzystw regionalnych, pracowników instytucji kultury itd. W ramach sesji przedstawiono następujące referaty: **dr hab. Jan Adamowski prof. nadzw. UMCS** (*Podlaskie obrzędy doroczne – typologia i przegląd*), **dr Katarzyna Smyk** (*Choinka na Podlasiu – zwyczaje i symbolika*), **dr Marta Wójcicka** (*Podlaskie kołędy stylizowane*), **mgr Mariola Tymochowicz** (*Wystrój izby świątecznej*), **dr Tomasz Rokosz** (*Chodzenie po racyjkach we wsi Trzciniec*) i **Magdalena Żmuda-Kiewel** (*Podlaskie obrzędy doroczne na scenie*). Na wniosek miejscowych organizatorów kolejna sesja projektowana jest w roku bieżącym.
- 12 grudnia Zakład Kultury Polskiej (wraz ze Starostwem Powiatowym w Janowie Lubelskim i Muzeum Regionalnym w Janowie Lubelskim) zorganizował sesję naukową *Kultura ludowa powiatu janowskiego*, która była podsumowaniem pięciu terenowych obozów badawczych ZKP, zrealizowanych w powiecie janowskim. W programie znalazły się referaty dotyczące historii osadnictwa w powiecie janowskim (**mgr Barbara Nazarewicz** – Muzeum Regionalne) oraz wystąpienie pracowników ZKP informujące o badaniach nad *kulturą ludową powiatu janowskiego* (**mgr Agnieszka Kościuk** i **mgr Mariola Tymochowicz**). Przedstawione zostały także referaty innych pracowników ZKP (**dr hab. Jan Adamowski prof. nadzw. UMCS**, *O pojęciu i rodzajach kołęd polskich*, **dr Katarzyna Smyk**, *Choinka na południowo-zachodniej Lubelszczyźnie*, **mgr Mariola Tymochowicz**, *Krzyże i kapliczki przydrożne w po-*

wiecie janowskim) oraz komunikaty studentów kulturoznawstwa (**Małgorzata Kielbus**, *Symbolika potraw wigilijnych na przykładzie Kocudzy*, **Olga Głowala**, *Sylwetka i repertuar skrzypka ludowego Stanisława Głaza z Dzwoli*) i zaproszonych gości (**mgr Agnieszka Trytek**, *Współpraca z Muzeum Regionalnym w Janowie Lubelskim w ramach realizacji edukacyjnej ścieżki regionalnej*). Sesji towarzyszyła prezentacja projektu artystycznego-edukacyjnego **Zbigniewa Butryna** *Szkola suki biłgorajskiej*, poświęconego wiedzy o tradycyjnym instrumencie oraz technice gry na nim. Janowskie spotkanie zakończył koncert muzyki i pieśni tradycyjnej okolic Janowa Lubelskiego w wykonaniu zespołu „In Crudo” – grupy muzyków skupionych wokół janowskich artystów ludowych, w tym śpiewaka Stanisława Fijałkowskiego z Chrzanowa i Stanisława Głaza z Dzwoli.

- W dniach od 13 do 14 grudnia 2008 r. **dr hab. Irimina Wawrzyczek prof. nadzw. UMCS** i **dr Zbigniew Mazur** z Zakładu Kultur Krajów Angielskiego Obszaru Językowego wzięli udział w międzynarodowej konferencji europejskich historyków wczesnej Ameryki zatytułowanej *Amity, Enmity and Emotion in Early America and the Atlantic World*. Konferencję zorganizowali historycy z brytyjskiego Warwick University w Palazzo Pesaro Papafava – domu pracy twórczej tej uczelni w Wenecji. W konferencji uczestniczyło kilkudziesięciu referentów, w tym także wielu wybitnych historyków z USA. Prof. I. Wawrzyczek wygłosiła referat pt. *Sexual Affectivity in the Early Colonial Chesapeake*, natomiast dr. Z. Mazur obradował nad przyszłymi działaniami nowo utworzonego Europejskiego Towarzystwa Studiów Wczesnoamerykańskich (European Early American Studies Association) i został reprezentantem Polski w Zarządzie. Oboje uczestnicy nawiązali ciekawe kontakty akademickie, które mają szansę rozwinięcia się w projekty współpracy badawczej i wymiany studenckiej. Postanowiono, że kolejna konferencja EEASA odbędzie się w Paryżu w grudniu 2010. Turystyczną atrakcją konferencji były okresowo zalewane ulice i place Wenecji oraz konieczność noszenia wysokich kaloszy.
- Członkowie Studenckiego Koła Naukowego Etnolingwistów, działającego przy Instytucie Filologii Polskiej UMCS uczestniczyli w dwóch konferencjach zagranicznych (Praga/Czechy, Szawle/Litwa) oraz dwóch krajowych (Kraków, Lublin).
- Podczas konferencji *The World In the Language* (Litwa, Szawle: Uniwersytet Szawelski, 23-24 X 2008 r.) wystąpili: **mgr Ewa Paclawska**, *The Linguistic and culture view of ruta (Ruta graveolens) in the Polish language tradition* oraz **mgr Sebastian Wasiuta** *Stereotype – a key-concept of Lublin ethnolinguistics*.
- W trakcie Konferencji młodych slawistów (Czechy, Praga: Uniwersytet Karola, 22-23 X 2008 r.) referat *Demoniczna strona Petersburga (na wybranych przykładach literatury rosyjskiej XIX i XX wieku)* zaprezentowała **Anna Drobek**.
- W czasie odbywającej się w Krakowie w dniach od 3 do 4 grudnia 2008 r. konferencji *Wspólne miejsca, wspólne struktury. Rekonesans* (Uniwersytet Jagielloński, 3-4 XII 2008 r.) wygłosiła referat **Monika Gryboś**: *Smierdzą-*

kowszczyzna – dramat (z) życia rodzinnego. „Gnój” Wojciecha Kuczoka w percepcji teatralnej.

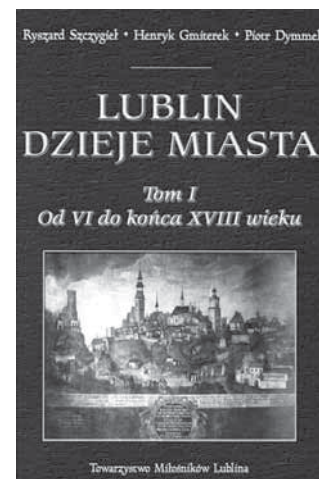
- Na konferencji *Miłość w języku*, organizowanej przez Katolicki Uniwersytet Lubelski (10 XII 2008 roku), wystąpili **Przemysław Kaliszuk**, *Funkcja erotyki w literaturze (science fiction) w ujęciu Stanisława Lema*; **Ewa Budzisz**, **Anita Leśniczuk**, *Miłość kreowana przez czasopisma kobiece a jej wzorzec biblijny*; **Emilia Wronka**, *Nowoczesne wzorce miłości i partnerstwa kreowane w czasopiśmie „Cosmopolitan” i „Glamour”*; **Monika Baran**, *Bajerowanie, kręcenie, zrywanie i akty pokrewne w polszczyźnie ogólnej i młodzieżowej*; **Monika Gryboś**, *Konceptualizacja miłości w metaforach zmysłowych (na materiale piosenek Michała Bajora).*

Inne

- 17 grudnia 2008 studenci I roku polonistyki oraz nauczycielskiego kierunku historia z językiem polskim wzięli udział w zajęciach muzealnych na terenie Zamku Lubelskiego. Studenci oglądali Kaplicę Trójcy Świętej, której freski rusko-bizantyjskie stanowią swoistą encyklopedię kultury średniowiecza. Studentów oprowadzała **dr Anna Nowicka-Struska**. Impreza organizowana jest przez Zakład Literatury Staropolskiej Instytutu Filologii Polskiej już od dziesięciu lat.

Publikacje

- W grudniu ukazała się książka **R. Szczygła**, **H. Gmitera**, **P. Dymmela** *Lublin. Dzieje miasta*, t. I: *Od VI do końca XVIII wieku* (Lublin 2008, ss. 214). Po wielu latach od ostatniego tego typu opracowania ukazała się synteza przedrozbiorowych dziejów Lublina, stanowiąca podsumowanie dotychczasowych badań. Jej autorami są trzej pracownicy Instytutu Historii UMCS (p. Dymmel jest także dyrektorem lubelskiego Archiwum Państwowego). R. Szczygł przedstawił najdawniejsze dzieje Lublina wraz z okresem jego świetności w XVI stuleciu, H. Gmiterek omówił okres kryzysu, upadku i odbudowy substancji miejskiej w wiekach XVII i XVIII, zaś trzeci z autorów uzupełnił tom kompetentnym wykładem o herbie miasta.
- Na początku miesiąca Wydawnictwo UMCS opublikowało tom **Anny Nowickiej-Struskiej** (Instytut Filologii Polskiej) pt. *Ex fumo in lucem. Barokowe kaznodziejstwo Andrzeja Kochanowskiego*. Przedmiotem zainteresowania Autorki są polskie drukowane katolickie kazania pogrzebowe autorstwa Andrzeja Kochanowskiego i – kontekstowo – karmelitów bosych. Wybór ten wynika z wielu przesłanek. Jedną z nich jest popularność tego rodzaju druków w XVII i XVIII wieku. Druki pogrzebowe stanowią niemalże najliczniejszą grupę druków siedemnastowiecznych oraz tworzą swoisty podga-

tunek kaznodziejstwa, ściśle związany z najważniejszym w kulturze sarmackiej obrzędem-pogrzebem.

- Pod redakcją **Andrzeja Radomskiego** i **Bogumiły Truchlińskiej** ukazała się książka *Męskość w kulturze współczesnej*. Tom jest dziełem grupy uczonych zajmujących się problematyką genderową. Przynosi on pierwsze w Polsce tak wszechstronne spojrzenie na męskość – zarówno w wymiarze historycznym, jak i współczesnym. Autorzy podejmują fundamentalne kwestie związane z funkcjonowaniem i zmianami modeli męskości we współczesnej kulturze Zachodu i Polski. Próbuja w swych tekstach uchwycić zachodzące obecnie ważne przemiany związane z płcią i pełnieniem ról płciowych. Dzięki temu poszerzają obszary badań genderowych o zaniedbaną w naszym kraju problematykę związaną z męskością i mężczyznami.
- 9 grudnia 2008 r. w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie odbyła się uroczysta promocja książki *Opera ex aere. Studia z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza*, dedykowanej **Profesorowi Janowi Dąbrowskiemu** w siedemdziesiątą rocznicę urodzin. W spotkaniu uczestniczyły, reprezentując Instytut Archeologii, **dr Elżbieta Kłosińska** i **dr Halina Taras**, autorki artykułów: *Stosunki kulturowe i osadnicze na Polesiu Wołyńskim w młodszych odcinkach epoki brązu i we wczesnej epoce żelaza w świetle obecnego stanu badań oraz Osadnictwo kultury trzcinieckiej nad środkową Huczrą*.
- 10 grudnia 2008 r. w Kolegium Licencjackim UMCS w Białej Podlaskiej miało miejsce spotkanie promujące tomik poezji *Życ zaczyna się* prezentujący laureatów przeprowadzonego w dniach 01.03-30.04 2007 r. dzięki współpracy Podlaskiej Fundacji Wspierania Talentów oraz Kolegium Licencjackiego UMCS konkursu poetyckiego. Podczas promocji piosenki napisane przez Agnieszkę Osiecką zaprezentował zespół *Podpiwniczenie* w składzie **Beata Dorosz**, **Rafał Kozłowicz** (studenci III roku filologii polskiej KL UMCS w Białej Podlaskiej) oraz **Maciej Wawryniuk** (absolwent KL UMCS).

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

Doktoraty

- 11 grudnia 2008 r.** odbyły się publiczne obrony rozpraw doktorskich:
- mgr Anny Korzeniowskiej**, asystentki w Zakładzie Bankowości, pt. *Zastosowanie i możliwości rozwoju outsourcingu w bankach w Polsce*. **Promotor**: prof. dr hab. Jerzy Węclawski. **Recenzenci**: prof. Janina Harasim (Akademia Ekonomiczna w Katowicach); dr hab. Piotr Karpuś prof. nadzw. UMCS.
- mgr Reginy Demjaniuk**, uczestniczki studiów doktoranckich, pt. *Rozwój powiązań gospodarczych między Białorusią i Rosją po upadku ZSRR*. **Promotor**: dr hab. Bogumiła Mucha-Leszko prof. nadzw. UMCS. **Recenzenci**: prof. dr hab. Marian Noga (Uniwersytet Wrocławski); dr hab. Piotr Karpuś prof. nadzw. UMCS.

- 18 grudnia 2008 r.** odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr. Oleksandra Honchara**, słuchacza studiów doktoranckich rekrutującego się z Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów, pt. *Wprowadzenie i funkcjonowanie strefy euro w świetle teorii unii walutowej*. **Promotor**: dr hab. Bogumiła Mucha-Leszko prof. nadzw. UMCS. **Recenzenci**: prof. dr hab. Bohdan Gruchman (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu); prof. dr hab. Jerzy Węclawski.

Obrony zakończyły się nadaniem stopnia doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii.

Osiągnięcia naukowe

- W dniach 20 i 21 listopada br.** w Auli Spadochronowej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie odbyły się V Targi Wydawnictw Ekonomicznych. Brało w nich udział 16 wystawców. Pierwszego dnia targów wręczono nagrody w konkursie na najlepszą książkę ekonomiczną roku akademickiego 2007/2008. Nagrodę w kategorii ekonomia otrzymała publikacja **Zofii Rusnak** pt. *Statystyczna analiza dobrobytu ekonomicznego gospodarstw domowych* (Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu). Nagroda w kategorii finanse i bankowość przypadła publikacji: *Finanse międzynarodowe. Zarys problematyki* **Karola Lutkowskiego** (Wydawnictwo Naukowe PWN). Natomiast nagrodę w kategorii zarządzanie i marketing przyznano książce *Zarządzanie od podstaw. Podręcznik akademicki* **Andrzeja K. Koźmińskiego** i **Dariusza Jemielniaka** (WAIP). W kategorii technologie informacyjne jury nie przyznało nagrody, wyróżniło natomiast publikację pracownika Wydziału Ekonomicznego UMCS **dr. Zbigniewa Pastuszaka** pt. *Implementacja zaawansowanych rozwiązań biznesu elektronicznego w przedsiębiorstwie* (Wyd. Placet). Na konkurs 11 wydawców nadesłało 41 publikacji.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

Konferencje

- W dniach 20 i 21 listopada 2008 **dr Maciej Kociuba** (Instytut Filozofii) uczestniczył w ogólnopolskiej konferencji naukowej *Obrazy i obrazowanie w dobie mediów elektronicznych*, zorganizowanej przez Akademię Sztuk Pięknych w Katowicach. Dr M. Kociuba wygłosił referat *Wokół Las Meninas. Poznanie obrazowe i jego własności*.
- W dniach 05 i 06 grudnia 2008 **dr Leszek Kopciuch** (Instytut Filozofii) uczestniczył w konferencji naukowej pt. *Nowożytne rozważania o naturze ludzkiej*, zorganizowanej przez Wydział Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Wygłosił referat *Człowiek Historyczny Immanuela Kanta*.
- 5 grudnia 2008 roku w Warszawie miała miejsce konferencja naukowa *Świadomość i przedmiot* zorganizowana przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Uczestniczył w niej **dr Andrzej Kapusta**, który przedstawił referat pt. *Poczucie realności świata w świetle psychopatologii*.

- W dniach od 3 do 4 grudnia 2008 w Nysie odbyła się Międzynarodowa Konferencja naukowa *Dionizos i dionizyjskość. Mit, literatura, filozofia*. Zorganizowana była przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nysie. W konferencji uczestniczył doktorant z Instytutu Filozofii **mgr Robert Jęczeń**, który przedstawił referat pt. *Dionizyjskość u Fryderyka Nietzschego, a twórczość Stanisława Ignacego Witkiewicza*.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

Doktoraty

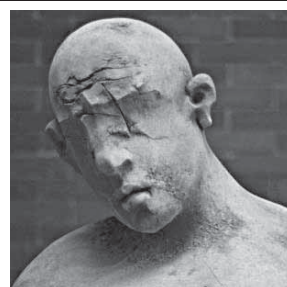
- 5 grudnia br.** odbyły się publiczne obrony rozpraw doktorskich:
 - mgr. Yuriya Hayduka**, pt. *Mediatyzacja polityki: między komunikacją a kreacją rzeczywistości*. **Promotor:** prof. dr hab. Jan Hudzik (UMCS). **Recenzenci:** dr hab. Jan Kłos, prof. nadzw. (Katolicki Uniwersytet Lubelski); dr hab. Bożena Dziemidok-Olszewska (UMCS).
 - mgr Liany Hurskiej**, pt. *Opozycja polityczna na Ukrainie (1991-2006)*. **Promotor:** prof. dr hab. Edward Olszewski (UMCS). **Recenzenci:** prof. dr hab. Andrzej Antoszewski (Uniwersytet Wrocławski); prof. dr hab. Marek Żmigrodzki (UMCS).
- 12 grudnia br.** odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej **mgr Moniki Sidor**, pt. *Samorząd terytorialny w myśli politycznej Polski Odrodzonej (1918-1939)*. **Promotor:** dr hab. Stanisław Michałowski, prof. nadzw. (UMCS). **Recenzenci:** prof. dr hab. Zygmunt Niewiadomski (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie); prof. dr hab. Jan Jachymek (UMCS).

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

Nominacje

- W grudniu 2008 r.** historyk sztuki, **dr Piotr Majewski**, adiunkt z Zakładu Historii Sztuki WA, został prezesem Lubelskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych. Dr Majewski pracuje w WA UMCS od 2007 roku. Ukończył historię sztuki w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Tamże uzyskał stopień doktora. Zainteresowania naukowe koncentruje na dziejach sztuki nowoczesnej w Polsce na tle tradycji europejskiej. Zajmuje się krytyką artystyczną. Publikował m. in. w „Akcencie”, „Kresach”, „Rocznikach Humanistycznych”, „Znaku” oraz w książkach zbiorowych poświęconych kulturze artystycznej XIX i XX wieku. Jest autorem książki *Malarstwo materii w Polsce jako formuła „nowoczesności”* oraz współredaktorem opracowania *Grupa Zamek. Historia – krytyka – sztuka*.
Przypomnijmy, że współzałożyciel lubelskiej Zachęty i jej poprzedni prezes **Waldemar Tatarczuk**, artysta performer, jest absolwentem WA UMCS.

Adam Myjak
Cykl *Nadzieja*, 2000 rok
Stiuk polichromowany

Wystawy

- Wystawę rzeźb i rysunków **Adama Myjaka**, profesora ASP w Warszawie (przez cztery kadencje rektora tej uczelni), a także kierownika Zakładu Rzeźby na WA UMCS, od 12 grudnia 2008 do 25 stycznia 2009 można oglądać w Muzeum Lubelskim. Na wystawie znalazło się kilkanaście rzeźb wykonanych w różnych materiałach (brązie, stiuku i ceramice), a także rysunki. Głównym tematem podejmowanym przez prof. A. Myjaka jest człowiek, którego postać stylizuje, przetwarza aż do form bliskich abstrakcji. A. Myjak posiada na swym koncie ponad 70 wystaw indywidualnych w kraju i za granicą. Brał udział w kilkuset wystawach zbiorowych w kraju i za granicą. Jest wielokrotnym laureatem międzynarodowych i krajowych wystaw i konkursów. Wystawa prac A. Myjaka w Lublinie jest pierwszą tak obszerną i indywidualną prezentacją twórczości w naszym mieście. Z wielu realizacji na uwagę zasługuje *Kwadruga* na Teatrze Wielkim w Warszawie (wspólnie z Januszem Pastwą), 2002 oraz ostatni pomnik *Homo Homini* w Kielcach, 2006. Prace znajdują się w zbiorach wielu muzeów i kolekcjach prywatnych. W 2005 za zasługi dla kultury polskiej, otrzymał złoty medal Gloria Artis.

Wizyty

- W dniu 12 grudnia 2008 roku gościem Instytutu Muzyki była **prof. Barbara Wheeler**, prezydent Stowarzyszenia Muzykoterapeutów Amerykańskich (AMTA), dyrektor programu kształcenia muzykoterapeutów w University of Louisville (USA), współredaktor międzynarodowego czasopisma muzykoterapeutów Voices. Wygłosiła dwa wykłady, dotyczące rozwoju muzykoterapii w Stanach Zjednoczonych i na świecie oraz prowadzenia badań w tej dziedzinie. Prof. Wheeler konsultowała projekty badawcze prowadzone w Zakładzie Muzykoterapii i Edukacji Muzycznej UMCS.
- Zakład Chóralistyki gościł 16 grudnia 2008 roku **prof. Laryse Gustovą-Runtso** z Państwowego Białoruskiego Uniwersytetu Kultury i Sztuki w Mińsku. Studenci kierunków muzycznych z zainteresowaniem wysłuchali bogato ilustrowanego wykładu *Muzyka cerkiewna – tradycja i współczesność*.

Inne

- Absolwenci WA UMCS, **Maria Marek-Prus** oraz **Piotr Prus**, są autorami modelu dawnej lubelskiej fary - kościoła pod wezwaniem św. Michała Archanioła. Odlany w brązie model, wykonany w skali 1:40, stanął na Starym Mieście na Placu po Farze.

XIX Międzynarodowy Festiwal Szachowy
CRACOVIA 2008
Kraków, 27.XII.2008 - 4.I.2009

Grzegorz Gajewski rewelacyjnie zainaugurował 2009 rok

Początek 2009 r. okazał się niezwykle szczęśliwy dla czołowego szachisty UMCS, a na co dzień studenta Wydziału Politologii – **Grzegorza Gajewskiego**. Tym samym, po niezwykle udanych dwóch poprzednich latach, kiedy to **Grzegorz** uzyskał tytuł arcymistrza szachowego oraz zdobywał medale Drużynowych Mistrzostw Polski, ponownie udowodnił, że jest jednym z najlepszych polskich szachistów młodego pokolenia.

Przełom 2008 i 2009 roku to XIX Międzynarodowy Festiwal Szachowy CRACOVIA'2008, będący jednocześnie półfinałem indywidualnych Mistrzostw Polski. Turniej ten był niezwykle ważny dla Grzegorza, gdyż pomimo bardzo dobrej gry w ubiegłorocznych indywidualnych Mistrzostwach Polski, które odbyły się w lubelskim Trybunale Koronnym, nie zajął miejsca premiowanego awansem do tegorocznego finału. Awans wywalczyło tylko czterech zawodników, a nasz reprezentant był piątą, ustępując innemu naszemu studentowi – **Marcinowi Dziubie**, który zajął ostatnie premiowane awansem miejsce. Grzegorz musiał więc wystartować i zająć czołowe miejsce w jednym z półfinałów indywidualnych Mistrzostw Polski.

W dniach od 27.12.2008 do 04.01.2009 r. w Krakowie rywalizowało ponad 400 (!) szachistów z kilkunastu krajów Europy podzielonych na cztery grupy. Nasz zawodnik, z racji wysokiej pozycji w rankingu, rywalizował w gronie najlepszych szachistów. W dziewięciu partiach zdobył aż 7.5 punktu. Wygrał sześć partii, trzy zremisował i, co godne uwagi, ani razu nie przegrał. Sukces jest tym większy, że nasz zawodnik grał niemalże ze wszystkimi zawodnikami czołowej dziesiątki turnieju.

Jak podkreśla **Dariusz Wierzbicki**, kierownik naszej sekcji szachowej, ten sukces Grzegorza Gajewskiego na początku 2009 roku to dobry prognostyk tegorocznych startów szachistów UMCS, którzy oprócz ważnych turniejów międzynarodowych i ogólnopolskich skupiają się na indywidualnych Mistrzostwach Polski oraz Drużynowych Mistrzostwach Polski – Ekstralidze Szachowej, która odbędzie się we wrześniu 2009 r. w Lublinie. Pozostaje szachistom życzyć wielu sukcesów w nadchodzącym roku i oczywiście doskonałego występu podczas Drużynowych Mistrzostw Polski, które zagospodzą w Lublinie po niezwykle długiej przerwie.

JAKUB KOSOWSKI
SERWIS FOTO: AZS UMCS

WYNIKI POSZCZEGÓLNYCH PARTII GRZEGORZA GAJEWSKIEGO

Gajewski Grzegorz – Klekowski Maciej 1:0
Andersen Lars Even (Norwegia)
– Gajewski Grzegorz 0:1
Gajewski Grzegorz – Brzeski Maciej 1:0
Sharapov Evgeny (Ukraina)
– Gajewski Grzegorz 0.5:0.5
Gajewski Grzegorz – Brodowski Piotr 1:0
Piorun Kacper – Gajewski Grzegorz 0.5:0.5
Gajewski Grzegorz – Nurkiewicz Maciej 1:0
Świercz Dariusz – Gajewski Grzegorz 0:1
Gajewski Grzegorz
– Shishkin Vadim (Ukraina) 0.5:0.5

KLASYFIKACJA KOŃCOWA ZAWODÓW

1. Gajewski Grzegorz – 7,5 pkt.
2. Piorun Kacper – 7 pkt.
3. Świercz Dariusz – 7 pkt.
4. Nurkiewicz Maciej – 7 pkt.
5. Shishkin Vadim (Ukraina) – 7 pkt.
6. Kalvaitis Sigita (Litwa) – 7 pkt.
7. Sharapov Evgeny (Ukraina) – 6,5 pkt.
8. Hnydiuk Aleksander – 6,5 pkt.
9. Orzech Dominik – 6,5 pkt.
10. Smoła Michał – 6 pkt.

Sukcesy reprezentantów UMCS podczas Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego 2008/2009

Nawet najwięksi optymiści nie przypuszczali, że sportowcy UMCS tak dobrze zaprezentują się podczas I rundy Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego 2008/2009. Zawody, które odbywają się pod patronatem Marszałka Województwa Lubelskiego oraz Pre-

zydentów Lublina, Chełma, Białej Podlaskiej i Zamościa przyciągnęły w tym roku akademickim znaczną liczbę uczestników i widzów. Poza dyscyplinami, od lat będącymi mocną stroną UMCS, rewelacyjne wyniki zanotowały sekcje ustępujące do tej pory innym lubelskim uczelniom.

BADMINTON

1. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
2. AZS Politechnika Lubelska
3. AZS Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie
4. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

ERGOMETR WIOŚLARSKI KOBIET

1. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
2. AZS Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie
3. AZS Politechnika Lubelska
4. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

ERGOMETR WIOŚLARSKI MĘŻCZYZN

1. AZS Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie
2. AZS Politechnika Lubelska
3. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
4. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
5. AZS Uniwersytet Medyczny Lublin

KOSZYKÓWKA KOBIET

Tabela po I rundzie

1. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
2. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
3. AZS Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

KOSZYKÓWKA MĘŻCZYZN

Tabela po I rundzie

1. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
2. AZS Uniwersytet Przyrodniczy Lublin
3. AZS Uniwersytet Medyczny Lublin
4. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
5. AZS Politechnika Lubelska

PIŁKA RĘCZNA MĘŻCZYZN

Tabela po I rundzie

1. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
2. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
3. AZS Politechnika Lubelska
4. AZS Uniwersytet Przyrodniczy Lublin
5. AZS Uniwersytet Medyczny Lublin

PŁYWANIE

Klasyfikacja końcowa kobiet

1. AZS Uniwersytet Przyrodniczy Lublin
2. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
3. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
4. AZS Politechnika Lubelska

Pozycje najlepszych drużyn w regionie utrzymali badmintoniści, piłkarze ręczni, koszykarki, tenisistki stołowe i trójboiści. Bardzo miłą niespodziankę sprawili koszykarze, którzy po wielu latach przełamali monopol lubelskiego Uniwersytetu Przyrodniczego, pokonując rywali w hali AOS - 86:77. Duży sukces odniosła także żeńska drużyna w ergometrze wioślarskim, która po raz pierwszy w historii wygrała rywalizację, pokonując z dużą przewagą Politechnikę Lubelską i Uniwersytet Przyrodniczy. Cały czas o medalową pozycję walczą piłkarze. Podopieczni trenera **Grzegorza Komora** z kompletem zwycięstw w grupie eliminacyjnej awansowali do finału rozgrywek w futsalu, gdzie zmierzą się z Uniwersytetem Medycznym. Wydaje się, że w tym meczu mają bardzo duże szanse na zwycięstwo, a jeśli tak się stało, zmierzą się z najlepszą od lat ekipą na Lubelszczyźnie – Politechniką Lubelską. Czekają nas zatem olbrzymie emo-

SIATKÓWKA KOBIET

Tabela po I rundzie

1. AZS Uniwersytet Medyczny Lublin
2. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
3. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
4. AZS Uniwersytet Przyrodniczy Lublin
5. AZS Politechnika Lubelska

SIATKÓWKA MĘŻCZYZN

Tabela po I rundzie

1. AZS Politechnika Lubelska
2. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
3. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
4. AZS Uniwersytet Medyczny Lublin
5. AZS Uniwersytet Przyrodniczy Lublin
6. AZS WSSP Lublin

TRÓJBÓJ SIŁOWY

1. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
2. AZS Uniwersytet Przyrodniczy Lublin
3. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
4. AZS Politechnika Lubelska

TENIS STOŁOWY

Klasyfikacja końcowa kobiet

1. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
2. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
3. AZS Uniwersytet Medyczny Lublin
4. AZS Politechnika Lubelska

TENIS STOŁOWY

Klasyfikacja końcowa mężczyzn

1. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
2. AZS Uniwersytet Przyrodniczy Lublin
3. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
4. AZS Uniwersytet Medyczny Lublin
5. AZS Politechnika Lubelska

PŁYWANIE

Klasyfikacja końcowa mężczyzn

1. AZS Uniwersytet Przyrodniczy Lublin
2. AZS Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
3. AZS Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
4. AZS Politechnika Lubelska
5. AZS Uniwersytet Medyczny Lublin.

cje. Finały rozgrywek w futsalu będą ostatnim akcentem I rundy, a po tym zawodnicy będą mieli ponad miesiąc odpoczynku od międzyuczelnianej rywalizacji. Druga runda Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego 2008/2009 rozpocznie się bowiem pod koniec lutego. Oprócz dokończenia części rozgrywek, czekają nas zawody w kolejnych dyscyplinach, gdzie UMCS od lat ma silne sekcje, tj. szachy, judo, siatkówka plażowa, biegi przełajowe. Tymi wynikami będzie okazja pochwalić się pod koniec roku akademickiego 2008/2009. W artykule prezentuję klasyfikacje w poszczególnych dyscyplinach na zakończenie I rundy Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego 2008/2009. Szczegółowe wyniki znajdują się na stronie www.azs.lublin.pl

JAKUB KOSOWSKI
SERWIS FOTO: AZS UMCS

Kronika rektorska grudzień 2008 r.

REDAGOWANA PRZY WSPÓŁPRACY:
ANGELIKI BALCEREK, IWONY BARCIC, ANNY BUKOWSKIEJ,
MAŁGORZATY MOLDACH, JOANNY PAWLIKOWSKIEJ.
AUTOREM ZDJĘĆ JEST MACIEJ PRZYSUCHA.

Podpisanie umów w ramach Programu Operacyjnego Rozwoju Polski Wschodniej na realizację projektów dotyczących rozbudowy i unowocześnienia potencjału edukacyjnego uczelni wyższych. 12 grudnia 2008 r.

1 grudnia 2008 r.

- Na Wydziale Politologii UMCS odbyła się debata nt. *Wizji rozwojowych Lublina. Lublin 2020*. Uczestniczyli w niej rektor **Andrzej Dąbrowski** oraz prorektor **Stanisław Michałowski** (obszerne sprawozdanie w następnym numerze WU).

3 grudnia 2008 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** podpisał *Porozumienie w sprawie diagnozowania oczekiwań społecznych w zakresie bezpieczeństwa publicznego i ilościowości wpływających na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców województwa lubelskiego*. Porozumienie zostało zawarte pomiędzy UMCS a Województwem Lubelskim, Kuratorium Oświaty oraz Komendą Wojewódzką Policji w Lublinie.

5-6 grudnia 2008 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** uczestniczył w Zgromadzeniu Plenarnym Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

5-7 grudnia 2008 r.

- Na zaproszenie Ambasady Polskiej na Białorusi prorektor **Stanisław Michałowski** przebywał w Mińsku.

Celem wizyty było podpisanie umowy o współpracy akademickiej pomiędzy UMCS a Białoruskim Państwowym Uniwersytetem Kultury i Sztuki w Mińsku. Umowa dotyczy prowadzenia wymiany akademickiej oraz podjęcia współpracy w dziedzinie nauki, kultury i edukacji.

8-9 grudnia 2008 r.

- Prorektor **Ryszard Dębicki** oraz prodziekan Wydziału Chemii **Janusz Ryczkowski** wzięli udział w polsko-szwajcarskim seminarium pt. *Swiss-Polish Cohesion Funds & Dialogue Between Sciences and Culture* organizowanym przez Akademię Górniczo-Hutniczą i Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Prorektor **Ryszard Szczygieł** uczestniczył w posiedzeniu Komisji Finansów Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich w Toruniu.

10 grudnia 2008 r.

- Prorektor **Ryszard Szczygieł** wziął udział w organizowanym przez ZNP spotkaniu z pracownikami, członkami związku, którzy w 2008 r. przeszli lub przejdą na emeryturę lub rentę.

11 grudnia 2008 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** uczestniczył w spotkaniu z wiceministrem Rozwoju Regionalnego **Krzysztofem**

Prorektor Ryszard Dębicki w czasie podpisywania umów

Hetmanem. Spotkanie poświęcone było omówieniu stanu zaawansowania prac nad przygotowaniem projektów indywidualnych w ramach Działania I.1. Infrastruktura uczelni programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. Tego samego dnia prorektor **Ryszard Szczygieł** przyjął delegację Wydziału Historycznego Narodowego Uniwersytetu Wołyńskiego im. Łesi Ukrainki, dziekana **doc. Anatolija Szwabę** i **doc. Jarosława Szabale**. Rozmawiano o kierunkach współpracy obydwu uniwersytetów.

12 grudnia 2008 r.

- W Muzeum Lubelskim na Zamku w Lublinie Polska Agencja Rozwo-

Kronika rektorska grudzień 2008 r.

ju Przedsiębiorczości (PARP) oraz cztery lubelskie uczelnie wyższe (w tym UMCS) podpisały pierwsze w województwie lubelskim umowy w ramach Programu Operacyjnego Rozwoju Polski Wschodniej na realizację projektów dotyczących rozbudowy i unowocześnienia potencjału edukacyjnego uczelni wyższych w województwie lubelskim. Z ramienia UMCS umowę podpisał prorektor **Ryszard Dębicki**. Projekty, które będą realizowane przez UMCS to: *Budowa wraz z wyposażeniem Obiektu Badawczo-Dydaktycznego Instytutu Nauk o Ziemi UMCS w Lublinie oraz Budowa Budynku Dydaktycznego Instytutu Informatyki UMCS w Lublinie z wyposażeniem oraz łącznikami.*

12-13 grudnia 2008 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** uczestniczył w Konferencji Rektorów Uniwer-

sytetów Polskich (KRUP) w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

16 grudnia 2008 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** spotkał się z przedstawicielami związków zawodowych „Solidarność” i ZNP. Tego samego dnia prorektor **Ryszard Dębicki** przyjął **Josephę Dakara**, prezesa Organizacji Żydów Lubelskich w Izraelu.

17 grudnia 2008 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** i prorektor **Stanisław Chibowski** wzięli udział w Posiedzeniu Rady Założycieli Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów (EKPiUU). Tego samego dnia prorektor **Stanisław Michałowski** przewodniczył posiedzeniom: Senackiej Komisji Budżetu i Finansów, Rady programowej ACK Chatka Żaka oraz Parlamentu Studentów UMCS.

18 grudnia 2008 r.

- Odbyło się spotkanie opłatkowe organizowane przez słuchaczy Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców. Udział w nim wzięli prorektorzy **Stanisław Chibowski**, **Stanisław Michałowski** i **Ryszard Szczygieł**.

19 grudnia 2008 r.

- Rektor **Andrzej Dąbrowski** oraz prorektorzy **Ryszard Szczygieł** i **Stanisław Michałowski** wzięli udział w uroczystościach z okazji jubileuszu 35-lecia Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Tego samego dnia prorektor **Ryszard Dębicki** uczestniczył w posiedzeniach: Rady Naukowej Instytutu Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Uniwersyteckiej Komisji Programów Międzynarodowych, które odbyło się w Uniwersytecie Warszawskim.

już 15 lat dbamy o Twoje finanse

„Co to jest SKOK?” - gdy ktoś zadaje to pytanie, wydaje się, że jest to bank, ale nie bardziej mylnego. Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo - Kredytowe nie są bankami. Świadczą one usługi na zasadach niezarobkowych wyłącznie na rzecz osób fizycznych, będących ich jedynymi właścicielami. Kasy nie są także w żaden sposób powiązane kapitałowo z instytucjami, które dotknął obecny kryzys. SKOK-i nigdy nie inwestowały w instrumenty finansowe, które spowodowałyby tak istotne straty w wielu bankach i nie finansowały swojej działalności zewnętrznymi środkami, dzięki temu nie dotyczyły ich zagrożenia kapitałowe i płynnościowe tak dotkliwe dla części banków!

Kasy mają własny, odrębny od banków system gwarancji depozytów. Na podstawie badań wynika, iż środki zgromadzone na stabilizację w systemie SKOK są proporcjonalnie ponad 3 razy wyższe niż takie same środki w systemie bankowym.

Ponadto dzięki swojej specyfice i realizowanemu od lat modelowi ekonomicznemu mogą pochwalić się dobrą płynnością finansową. Część środków lokowana jest wspólnie w Kasie Krajowej jako swego rodzaju fundusz wzajemnościowy. Dzięki temu Kasa, która byłaby zagrożona utratą płynności, ma dostęp do środków znacznie większych niż jej własna rezerwa.

Należy podkreślić, iż od 15 października 2008 r. SKOK gwarantuje wypłatę depozytów **do kwoty 50 000 euro w 100 %**.

SKOK im. Unii Lubelskiej, zbliżająca się do obchodów 15-lecia swojego istnienia oferuje:

- ✓ nowe bankomaty - wypłata bez prowizji (ul. Narutowicza 62, ul. Br. Wieniawskich 5, Pl. M. C. Skłodowskiej 4)
- ✓ rachunek **eSKOK** z możliwością dostępu do konta 24 h; bezpłatne przelewy, **e-lokata do 7,60 %**
- ✓ **bezpłatną kartę SKOK Visa** oraz preferencyjną linię pożyczkową bez zabezpieczeń
- ✓ **lokate jubileuszową** nawet do **9,65 %**
- ✓ tanie przelewy za telefon, gaz, energię elektryczną, czynsz
- ✓ **pożyczkę marzeń** - już od **6,50 %**
- ✓ przelewy pieniężne **Western Union**

Z nami zrealizujesz własne marzenia nie tylko poprzez wzięcie pożyczki, ale również oszczędzanie - mamy dla Ciebie szeroką gamę lokat, ofertę systematycznego oszczędzania oraz wykupu jednostek uczestnictwa rynku finansowego.

Takie możliwości daje tylko SKOK im. Unii Lubelskiej, której możesz zostać współwłaścicielem - razem budujemy silną polską spółdzielnię finansową. Korzystając z usług naszej Kasy inwestujemy w bezpieczny i racjonalny sposób w przyszłość naszych rodzin.

Przekonaj się sam o jakości naszych usług i odwiedź nasz oddział lub skorzystaj z naszej strony internetowej www.skokul.pl.

SZCZĘŚLIWEGO 2009 ROKU!

Zapraszamy do naszych placówek na terenie Lublina:

Śródmieście, ul. Narutowicza 62, tel. (081) 534-90-70, skokul@skokul.pl, pn - pt 8:00 - 18:00, sob 9:00 - 14:00

Zone, ul. Zwycięska 6a, tel. (081) 526-26-60, zone@skokul.pl, pn - pt 8:00 - 18:00, sob 9:00 - 14:00

Czechów, ul. Br. Wieniawskich 5b, tel. (081) 756-96-04, czechow@skokul.pl, pn - pt 9:00 - 18:00

UMCS, Pl. M. C. Skłodowskiej 4a, tel. (081) 533-75-47, umcs@skokul.pl, pn-pt 8:00 - 16:00

MPK, Al. Kraśnicka 25, tel. (081) 528-08-67, mpk@skokul.pl, pn - pt 9:00 - 17:00